

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

**Činnost a kompetence Horské služby s návazností na zdravotnickou
záchrannou službu**

Luboš Ročňák

Bakalářská práce

2012

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Luboš Ročňák**
Osobní číslo: **Z09139**
Studijní program: **B5345 Specializace ve zdravotnictví**
Studijní obor: **Zdravotnický záchranář**
Název tématu: **Činnost a kompetence Horské služby s návazností na zdravotnickou záchrannou službu**
Zadávající katedra: **Katedra ošetřovatelství**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Cíl práce.
2. Teoretická východiska.
3. Zpracování.
4. Návrh koncepce zdravotnického vzdělávání členů Horské služby.
5. Závěrečné shrnutí.

Rozsah grafických prací: dle doporučení vedoucího

Rozsah pracovní zprávy: 35 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

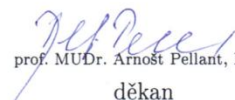
Seznam odborné literatury:

1. BYDŽOVSKÝ, J. Akutní stavy v kontextu. 1. vydání. Praha : Triton, 2008. 450s. ISBN 978-80-7254-815-6.
2. DARMAN, P. Jak přežít v extrémních podmínkách. 1. vydání. Frýdek-Místek : Alpres, 1997. 252s. ISBN 80-7218-035-5.
3. NOVÁK, T. V. Proti rozbouřeným žvlům: 70. výročí HS Krkonoše. 1. vydání. Praha : Revue, 2004. 93s. ISBN 80-900803-3-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jindra Holeková, DiS.**
Katedra ošetřovatelství

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **7. května 2012**

prof. MUDr. Arnošt Pellant, DrSc.
děkan

L.S.

Mgr. Eva Hlaváčková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 29. února 2012

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vykonal samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/ 2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 5. 5. 2012

Luboš Ročňák

Poděkování:

Rád bych tímto poděkoval vedoucí mé práce Mgr. Jindře Holekové za odborné vedení a cenné připomínky. Dále bych chtěl poděkovat členům Horské služby Krkonoše za poskytnutí materiálů a odborné konzultace.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá činností Horské služby a je rozdělena do dvou částí.

V teoretické části je popsána historie, legislativa a organizační struktura HS. Dále se zabývám systémem vzdělávání a zdravotnickými kompetencemi členů HS a pozornost věnuji i technickému a zdravotnickému vybavení HS.

V praktické části jsem vytvořil dotazník a na základě získaných dat jsem vyhodnotil stanovené cíle a výzkumné otázky.

Klíčová slova

Horská služba, hory, lavina, první pomoc, zajištění raněného, pátrací a lavinová psi

Title

The activities and competences of Mountain Rescue Service in connection with Rescue Service.

Annotation

This thesis deals with the Mountain Rescue Service (MRS) activities and it is divided into two parts.

The theoretical part describes history, legislature and organizational structure of MRS. I also devote to educational system and medical qualifications of members of MRS and I take care about technical and medical equipment of MRS too.

I created a questionnaire and I evaluated determined objectives and experimental questions on the base of acquired data in the practical part.

Key words

Mountain Rescue Service, mountains, avalanche, first aid, secure of injured patient, search and rescue dogs

Obsah

Úvod.....	11
Cíle práce	12
I. Teoretická část	13
1 Definice pojmu	13
2 Historie Horské služby.....	13
3 Zákon o Horské službě	17
3.1 Novela zákona č. 159/1999 Sb.....	17
3.1.1 Obsah činnosti Horské služby.....	17
3.1.2 Výkon činnosti Horské služby	18
3.1.3 Lyžařské areály – definice	18
4 Organizační struktura.....	18
4.1 Horská služba ČR, o. p. s.	18
4.1.1 Orgány společnosti	18
4.1.1.1 Správní rada.....	19
4.1.1.2 Ředitel.....	19
4.1.1.3 Dozorčí rada	19
4.1.1.4 Administrativa společnosti	19
4.1.2 Majetek	21
4.1.3 Účetnictví.....	22
4.1.4 Profesionální členové HS.....	22
4.2 Horská služba České republiky, o. s.	22
4.2.1 Orgány HS ČR.....	23
4.2.1.1 Valná hromada.....	23
4.2.1.2 Rada HS ČR	23
4.2.1.3 Předseda Rady HS ČR.....	23

4.2.2	Okrsek.....	24
4.2.3	Oblast.....	24
4.2.4	Rada oblasti.....	24
4.2.5	Členství v Horské službě	24
4.2.5.1	Čekatel.....	24
4.2.5.2	Dobrovolný člen	25
4.2.5.3	Čestný člen	25
4.2.5.4	Lékař HS.....	25
5	Systém vzdělávání členů HS.....	26
5.1	Základní škola Horské služby	26
5.2	Metodika HS	27
5.2.1	Hlavní metodik	27
5.2.2	Metodici jednotlivých oblastí	27
5.2.3	Metodici jednotlivých okrsků	28
6	Zdravotnické kompetence.....	28
6.1	První pomoc	28
6.2	Zajištění raněného před transportem.....	29
7	Technické vybavení	29
7.1	Přehled technického vybavení k 31. 12. 2011.....	30
8	Vybrané kapitoly.....	30
8.1	Lavinová prevence	30
8.2	Kynologie.....	31
II.	Praktická část	32
1	Výzkumné otázky	32
2	Metodika	33
2.1	Harmonogram výzkumu.....	34
3	Charakteristika výzkumného vzorku	35

4	Analýza dat	38
4.1	Analýza dotazníkového šetření	38
III.	Diskuze	52
IV.	Závěr	54
	Soupis bibliografických citací	55
	Použité zkratky	57
	Seznam tabulek a obrázků	59
	Seznam příloh	60
	Přílohy.....	61

Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám zejména činností Horské služby (dále jen HS) a její součinností se Zdravotnickou záchrannou službou (dále jen ZZS).

České hory a pohoří jsou totiž rok od roku stále více exponovány mnoha turistům, a to jak v letním, tak i v zimním období. Tato skutečnost však s sebou přináší i vyšší počet zranění a tím i potřebu kvalitně materiálně i vědomostně vybavených profesionálních i dobrovolných členů HS, kteří jsou právě často těmi prvními, kdo přichází do kontaktu s poraněnými, či s osobami v jiných nesnázích. Jejich prvotní zhodnocení stavu, vyšetření, ošetření a transport pacientů závisí na úrovni vědomostí, na vybavení a také na množství kompetencí.

Jedním z důvodů, proč jsem si vybral toto téma, je skutečnost, že mně samotného hory vždy přitahovaly a jsem nadšeným návštěvníkem našich nejvyšších hor – Krkonoš. Druhým hlavním důvodem je můj obdiv a úcta ke všem, kteří nasazují své vlastní životy pro to, aby zachránili život někomu jinému a k těmto lidem členové HS zajisté patří. Třetím důvodem je, že z hlediska mé budoucí kariéry zdravotníka nevylučuji možnost, že bych se jednou chtěl stát členem HS, a proto jsem se snažil zjistit si o HS co možná nejvíce poznatků a informací, jenž mohu zhodnotit nejen v této bakalářské práci, ale i v mém osobním kariérním záměru.

Cíle práce

Cílem mé bakalářské práce je blíže se seznámit s činností Horské služby, vybavením a zdravotnickými kompetencemi jejích členů.

V teoretické části bylo cílem zaměřit se na historii, legislativu a organizační strukturu HS, systém vzdělávání, zdravotnické kompetence členů HS a také se seznámit s technickým a zdravotnickým vybavením HS.

V praktické části jsem si stanovil čtyři cíle. Zjistit spokojenost členů HS s metodikou první pomoci. Zjistit, zdali by členové HS chtěli mít více zdravotnických kompetencí. Zjistit, zdali členům HS chybí některé z pomůcek pro monitorování vitálních funkcí pacienta a pokud ano, tak zdali by je chtěli používat. Zjistit spokojenost členů HS se spoluprací se ZZS.

Dalším cílem bylo poukázat na důležitost a nenahraditelnost HS v rámci záchrany lidského života v horských oblastech a efektivitu spolupráce HS s ZZS a ostatními členy IZS.

I. Teoretická část

1 Definice pojmu

Horská služba České republiky je obecně prospěšnou společností, zřízenou Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky, je součástí záchranného integrovaného systému (IZS) a jejím hlavním úkolem je péče o bezpečnost lidí pohybujících se v horském terénu. (Statut HS ČR, 2010)

2 Historie Horské služby

Počátky vývoje HS a první formy záchranných činností, mezi něž patří sebezáchrana a vzájemná pomoc spadají již do období postupného osidlování a zpřístupňování hor.

V dávné minulosti nebyly hory tolik přístupné člověku jako dnes a právě pro svoji nepřístupnost byly dříve považovány za sídla bohů. Počáteční bázeň však postupně ustupovala a lidská zvědavost společně s touhou po nových a vzácných materiálech vedli člověka k pronikání do nebezpečných hor. Z počátku se jednalo zejména o lovce, toužící po vzácných kožešinách. Mnohé též lákaly drahé kovy, léčivé byliny a také dřevo. (Novák, 2004)

První pronikání člověka do hor s sebou přinášelo i první oběti. Český historik, Bohuslav Balbín, ve svém rukopise z roku 1679 popisuje cestu odvážného Benátčana, jenž hledal v Krkonoších drahokamy a již v roce 1456 nacházel v oblasti Obřího dolu kostry lidí. Jednalo se zřejmě o již dříve zmíněné bylinkáře, hledače zlata a lovce, kteří tam zbloudili a zahynuli. (Endersch, 1986)

Lidé začali hory stále více využívat ke svému prospěchu, dostávali se dále i výše a postupně si po celých horách začali stavět příbytky. K jejich zhotovení využívali především dřevo, kterého bylo všude kolem dostatek. Tak vznikla první horská stavení – boudy. Jejich obyvatelé, jež byli nazýváni budaři, byli prvními trvalými osadníky Krkonoš, ovšem jen v letních měsících. Stavěli také zařízení pro přijímání hostů. Největší rozkvět budařů je datován v 17. a první polovině 18. století. Následně, společně se stoupajícím zájmem o turistiku začínaly vznikat boudy provozované celoročně. Mezi nejznámější patřily zejména Petrovka (1811), Labská (1830) a Obří (1847). (Novák, 2004)

Mnozí již tedy nebyli pouhými návštěvníky, ale stálými obyvateli hor a museli se vyrovnat s tvrdým životem v horském prostředí, který souvisel s neustálými klimatickými změnami. Náhlé změny počasí, bouře a sněhové vánice znepříjemňovaly lidem život v horách. Aby

předcházeli tomu, že zbloudí, začali si v 17. století obyvatelé Krkonoš značit cesty mezi boudami a chodníky ke svým obydlím pomocí vysokých tyčí zapíchnutých do sněhu. O tomto tyčovém značení píše již v roce 1662 lipský profesor Praetorius. (Endersch, 1986)

Roku 1850 vznikla koncesovaná služba průvodců a nosičů, jejíž členové byli dobrými znalci hor a za úplatu prováděli návštěvníky za krásami přírody po neznámých koutech pohoří. Členství v této službě bylo podmíněno znalostí první pomoci. (Novák, 2004)

Výrazné zvýšení návštěvnosti hor nastalo s rozvojem lyžování. Roku 1887 byl založen Josefem R. Ořovským lyžařský kroužek při bruslařském klubu v Praze. Po vzniku českých Lyžařských spolků v Jilemnici (Krkonošský Ski klub, 1895) a ve Vysokém nad Jizerou (1903) se v Krkonoších pořádaly první lyžařské závody. V roce 1903 byl též založen Svaz lyžařů v Království českém. (Novák, 2004)

Ovšem rozmach lyžování s sebou přinášel i množství úrazů, a proto bylo často nutné poskytnout pomoc postiženým. První organizovanou záchrannou akci v Krkonoších byla ta z roku 1900. Tehdy se pod posledním členem lyžařské skupiny J. R. Ořovského propadla sněhová převěj a on se zřítil dolů. Na jeho záchraně se podíleli dobrovolní hasiči ze Špindlerova Mlýna. K další záchraně došlo 19. 2. 1909 v Jizerských horách, kdy vánice na Holubníku překvapila trojici turistů. Jednoho z nich, který byl zraněný, zachránili hostinský Linke se synem z údolí Ferdinandova. K transportu nešťastníka použili kanadské saně. Od té doby se v Jizerských horách a na Ještědu zavedlo zimní tyčové značení. (Novák, 2004)

Významným mezníkem pro historii Horské služby byl 24. březen 1913, kdy v Krkonoších, při závodě v běhu na 50 km zahynuli Bohumil Hanč společně s kamarádem Václavem Vrbatou. Ve sněhové bouři, která je během závodu přepadla, poskytl Vrbata Hančovi část svého oděvu, ačkoli mu bylo jasné, že tím nasazuje vlastní život. Tato skutečnost byla posuzována jako základní z činů ve vzájemné pomoci člověka člověku v horách. Právě proto je 24. březen připomínán jako Den Horské služby v ČR. (Endersch, 1986; Novák, 2004; <http://www.hscr.cz/>)

V období po první světové válce se v českých zemích stále více rozvíjí lyžařství a tím stoupá i počet zimních návštěvníků v Krkonoších. Vlivem vyšší návštěvnosti dochází k nárůstu úrazovosti a mnohým tragickým nehodám. Bylo tedy potřeba zajistit opatření pro zvýšení bezpečnosti lyžařů a turistů. Tímto úkolem se zabývali místní obyvatelé ze Špindlerova Mlýna, kteří pocházeli z řad místních dobrovolných hasičů, členů místního spolku zimních

sportů a v neposlední řadě i obětaví obyvatelé jednotlivých bud. Zejména sbor dobrovolných hasičů byl školen místními lékaři v první pomoci při nehodách. (Suchl, 1970)

O zajištění bezpečnosti lyžařů se velmi zasadil Svaz lyžařů RČS, který dne 18. 2. 1930 jako první veřejně vystoupil a dotázal se svým dopisem Okresního hejtmanství ve Vrchlabí, zdali existuje nějaká korporace, jež by vyslala záchrannou expedici do hor v případě jakékoliv potřeby první pomoci. Pokud by takováto organizace nebyla, byl by ji ochoten Svaz lyžařů RČS založit. Tehdejší hejtman se podnětného návrhu ujal, načež začali místní obyvatelé rychle organizovat záchranné skupiny, v nichž byli zastoupeni zaměstnanci horských bud, lesníci, dřevaři, místní sportovci, vesměs zdatní lyžaři a všichni tito lidé dobře znali své hory. Těchto skupin vzniklo mnoho, jejich práce byla velmi prospěšná a osvědčila se při poskytování pomoci na horách. Jejich jedinou nevýhodou bylo nejednotné vedení. Roku 1934 vytvořil Dr. Vladimír Vaina s Bedřichem Krátkým ve Špindlerově Mlýně samostatný záchranný sbor, složený z šesti oddílů. Tři dodala hasičská jednota, po jednom škola Slalom, lyžařští učitelé a sportovní celek Wintersportverein. Až 12. 5. 1935 byl realizován požadavek Svazu lyžařů RČS a ve Špindlerově Mlýně došlo k založení jednotné organizace Horské služby v Krkonoších, kdy bylo ustaveno pět ústředních stanic: Pec pod Sněžkou, Malá Úpa, Špindlerův Mlýn, Janské Lázně a Rokytnice nad Jizerou, z nichž každá měla svého vedoucího. Předsedou výboru byl okresní hejtman ve Vrchlabí Dr. Vladimír Vaina. Již výše zmíněným pěti ústředním stanicím bylo podřízeno 36 jednotlivých stanic ve vyšších polohách. Tehdejších 320 výkonných členů bylo vybaveno odznaky na rameni a legitimací s fotografií, kterou jim vydal Okresní úřad ve Vrchlabí z pověření Zemského úřadu. Ustanovením Horské služby v Krkonoších se vývoj této organizace zrychlil, ale přetrvávaly zvláště materiální a finanční nedostatky. Vlivem druhé světové války byla přerušena existence Horské služby, kdy podstata práce a hlavní myšlenka přežívaly i za německé okupace, pouze byl změněn název na „ Bergdienst“. Po druhé světové válce došlo k obnovení činnosti Horské záchranné služby v Krkonoších a v následujících letech ke vzniku nových poboček HZS v oblastech Jeseníky (1948), Šumava (1948), Orlické hory (1949), Beskydy (1951), Jizerské hory (1954). V roce 1950 požádal aktiv dobrovolných pracovníků HZS o zařazení do Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport v Praze a téhož roku byly schváleny i stanovy HZS. Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport byl roku 1957 transformován v Československý svaz tělesné výchovy, pod nějž i nadále Horská služba spadala. (Endersch, 1986; Novák, 2004)

Začátkem prosince roku 1954 došlo ke sjednocení dvou největších záchranných organizací v republice. Tehdy se sloučila Horská záchranná služba a Tatranská záchranná služba a tím byla ustanovena Horská služba s celostátním působením. Od tohoto roku byl změněn členský odznak i znak HS (příloha č.1), jehož autorem je Ing. Petřík. (Endersch, 1986)

Vlivem mezinárodních styků se zahraničními partnery z alpských zemí došlo ke zvýšení úrovně Horské služby a vzrostlo tak materiální vybavení záchranných stanic a členů HS. K základním pomůckám, jako např. lyžařská a horolezecká výstroj, svozná prostředky, oblečení členů a zdravotnický materiál, přibýly do výbavy HS nové pomůcky pro preventivní i záchrannou činnost. Důležitým mezníkem bylo zavedení mezinárodního lyžařského značení sjezdových tratí a lyžařských cest. Novinkou bylo používání SOS telefonů a od roku 1952 také radiostanic k záchranné a hlídkové činnosti. Od roku 1958 začíná průkopnická činnost v uplatnění psa pro záchrannou práci v lavinách, jejíž úspěšný začátek spadá do období let 1962 – 1964. Impulzem pro zintenzivnění chovu a výcviku psů pro členy HS byla tragédie na Kubínské holi (1968), kdy se lavinový pes osvědčil a členové HS se začali účastnit výcvikových škol psovodů a lavinových psů v Rakousku. Zvýšil se tedy i zájem o problematiku lavinového nebezpečí a od roku 1957 se začalo s pravidelným průzkumem a měřením lavin. Založena byla také střediska lavinové prevence v Krkonoších a Nízkých Tatrách (1972). Od roku 1957 se ve Vysokých Tatrách začaly používat vrtulníky, po roce 1967 byly uplatněny sněhové skútry, které byly zavedeny do všech oblastí HS. (<http://www.hscr.cz/>)

Vlivem postupné modernizace se Horská služba ČSSR zařadila mezi nejlépe vybavené horské služby ve východní Evropě. Pravidelnou účastí na kongresech a zasedání IKAR – UIAA (Mezinárodní federace záchranných služeb při Mezinárodní střešní organizaci horských záchranných služeb) spolu s úspěšným zvládnutím mezinárodního sympozia ve Vysokých Tatrách (5. – 10. 12. 1967), které se zabývalo problémem právního postavení záchranných služeb a bezpečnosti v horách, vedlo k tomu, že se 21. 6. 1968 stala HS ČSSR členem IKAR. Díky federativnímu uspořádání republiky vznikly nové národní organizace v souvislosti s přestavbou celé tělovýchovné organizace HS ČSR a SSR, kdy na celostátním shromáždění HS v září roku 1969 byla schválena Rada HS jako nejvyšší orgán v čele s Františkem Mrazíkem. Dalším stěžejním datem byl 1. leden 1975, kdy nabyl platnosti nový statut HS, který byl roku 1986 nahrazen statutem novým. (Novák, 2004)

„ Horská služba ČR se po roce 1990 stává speciální záchranářskou organizací. Do tohoto roku byla začleněna do struktury ČSTV. Do roku 1989 byla HS součástí Národní fronty mezi společenskými a politickými organizacemi, kde byla vedena jako příspěvková a rozpočtová organizace. Současná Horská služba České republiky působí v oblastech Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy jako speciální záchranná služba s právní subjektivitou. Jednotlivé oblasti HS se dále sdružily do dobrovolného sdružení HS ČR s právní subjektivitou se sídlem v Praze. Do 31. prosince 1993 byla HS zastřešena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Od 1. ledna 1994 je HS začleněna do resortu zdravotnictví, neboť její stěžejní činnost je záchranářská a preventivní. Tyto oblasti činnosti jsou logicky blíže resortu zdravotnictví než školství a tělovýchovy. V roce 2001 vznikl jeden právní subjekt – občanské sdružení Horská služba České republiky. Občanské sdružení je financováno převážně z rozpočtu ministerstva zdravotnictví. V průběhu roku 2004 došlo k dohodě jednotlivých ministerstev, pro která HS vykonává činnost, že nadále bude zastřešována ministerstvem pro místní rozvoj jako podpora cestovního ruchu. Na základě rozhodnutí vlády dochází k vytvoření obecně prospěšné společnosti – Horská služba ČR, o.p.s., která od 1. ledna 2005 přebírá činnost HS v České republice.“ (<http://www.hscr.cz>)

3 Zákon o Horské službě

3.1 Novela zákona č. 159/1999 Sb.

Dne 1. ledna 2010 nabyla platnosti poslední novela zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. V této novele, zveřejněné pod číslem zákona 301/2009 Sb., je jasně vyjádřen popis činnosti horské služby, výkon činnosti horské služby a dále je zde uvedena definice lyžařského areálu (Zákon č. 159/1999 Sb.). (<http://www.mmr.cz/>)

3.1.1 Obsah činnosti Horské služby

Horská služba ČR je organizací, která při výkonu své činnosti zajišťuje zejména tyto služby. Organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horských oblastech, poskytuje první pomoc raněným a zajišťuje jejich bezpečný transport, vytváří bezpečné podmínky pro návštěvníky hor, provozuje záchranné a ohlašovací stanice Horské služby, zajišťuje instalaci a údržbu informačních a výstražných zařízení, podává veřejnosti informace o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách, podílí se na vydávání a rozšiřování preventivně – bezpečnostních materiálů (příloha č. 12), monitoruje úrazovost a provádí rozbor příčin úrazů v horských oblastech, navrhuje a doporučuje opatření k jejímu snížení, provádí hlídkovou činnost na sjezdových tratích a na hřebenech, provádí pohotovostní službu na stanicích a domech Horské služby, provádí pozorování lavinového nebezpečí, spolupracuje s orgány ochrany přírody a životního prostředí, s orgány veřejné správy a jinými organizacemi

a orgány, školí a připravuje své členy a čekatele a v neposlední řadě kooperuje s ostatními záchrannými organizacemi doma i v zahraničí (Horská služba, 2011/2012).

3.1.2 Výkon činnosti Horské služby

„ 1) Výkon činnosti horské služby zajišťuje v rámci své územní působnosti samostatně nebo jako složka Integrovaného záchranného systému obecně prospěšná společnost založená za tímto účelem podle jiného právního předpisu ministerstvem.

2) Činnost horské služby zajišťuje výhradně obecně prospěšná společnost založená v souladu s odstavcem 1. Výkonem této činnosti není nijak dotčen výkon činnosti základních a ostatních složek Integrovaného záchranného systému.

3) Obecně prospěšná společnost založená podle odstavce 1 může zajišťovat činnosti uvedené v § 11a smluvně v lyžařských areálech podle § 11c při dodržení podmínky, že má zajišťování této smluvní činnosti uvedeno v zakládací listině nebo ve statutu a nebudou ohroženy ostatní činnosti uvedené v § 11a “ (Novela zákona č. 159/1999 Sb.). (<http://www.mmr.cz/>)

3.1.3 Lyžařské areály – definice

„ Lyžařským areálem se rozumí lyžařská oblast vytvořená za účelem provozování zimních sportů, vybavená dopravními zařízeními, sjezdovými a běžeckými tratěmi, lyžařskými cestami a ostatními specifickými tratěmi, značená podle českých technických norem určených pro značení, zabezpečení a pohyb v lyžařském areálu “ (Novela zákona č. 159/1999 Sb.). (<http://www.mmr.cz/>)

4 Organizační struktura

Horská služba v ČR je rozdělena na dvě samostatné, navzájem spolupracující organizace. Jsou to Horská služba ČR, o. p. s. a Horská služba České republiky, o. s. (<http://www.hscr.cz/>)

4.1 Horská služba ČR, o. p. s.

Horská služba ČR, o. p. s., je obecně prospěšnou společností se sídlem ve Špindlerově Mlýně č. p. 260, jejímž zakladatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (dále jen MMR ČR). Vznikla na základě usnesení Vlády ČR č. 827 z 1. září 2004 a zakládací listiny MMR ČR z 19. listopadu 2004. Od 21. prosince 2004 je zapsána do rejstříku o. p. s. u Krajského soudu v Hradci Králové. K 1. lednu 2005 přebírá HSČR, o. p. s. odpovědnost za činnost horské služby v České republice a dle statutu je jejím úkolem spolupracovat s dosavadní HSČR, o. s. (Statut HS ČR, o.p.s., 2011)

4.1.1 Orgány společnosti

Mezi orgány společnosti patří správní rada, ředitel, dozorčí rada a administrativa společnosti.

4.1.1.1 Správní rada

Správní rada je složena z devíti členů, které jmenuje zakladatel, přičemž funkční období člena správní rady je tříleté a jeho opětovné členství je možné. Pravomoci správní rady jsou tyto:

- a) dbá na zachování účelu, pro který byla společnost založena,*
- b) dbá na řádné hospodaření s majetkem společnosti,*
- c) vydává statut společnosti a rozhoduje o jeho změnách,*
- d) schvaluje rozpočet společnosti a jeho změny,*
- e) rozhoduje o zásadách tvorby cen,*
- f) schvaluje řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu společnosti,*
- g) rozhoduje o předmětu a rozsahu doplňkových činností společnosti,*
- h) jmenuje a odvolává ředitele společnosti, stanoví mu mzdu v rozsahu mzdových prostředků společnosti,*
- i) uděluje předchozí souhlas k majetkovým dispozicím dle ust. § 13 odst. 1 zákona,*
- j) rozhoduje o přechodu práv a povinností zakladatele dle ust. § 8 odst. 7 zákona,*
- k) rozhoduje o zrušení společnosti, k rozhodnutí je třeba souhlasu všech členů správní rady,*
- l) k provedení likvidace společnosti jmenuje likvidátora.“ (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)*

4.1.1.2 Ředitel

Ředitel je statutárním orgánem společnosti, používá tradiční označení „náčelník Horské služby ČR a svoji funkci vykonává v pracovním poměru, za což mu náleží mzda. (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)

4.1.1.3 Dozorčí rada

Kontrolním orgánem společnosti je dozorčí rada, která je složena z šesti členů jmenovaných zakladatelem společnosti. Jejím úkolem je dohlížet na dodržování zákonů, zakládací listiny a statutu při činnosti společnosti, přezkoumávat výroční zprávu a účetní závěrku společnosti a informovat ředitele a správní radu společnosti o výsledcích své kontrolní činnosti. (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)

4.1.1.4 Administrativa společnosti

Administrativou společnosti je Úřad Horské služby, též nazývaný jako ekonomické centrum, sídlící v Praze a v jehož čele stojí ředitel úřadu jmenovaný ředitelem společnosti.

Organizačně je společnost dělena na oblasti, které jsou základní organizační jednotkou společnosti a nemají právní subjektivitu. Popisované oblasti jsou tyto: Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky, Beskydy, Šumava, Krušné hory a Jizerské hory. V čele každé z oblastí stojí náčelník oblasti, jmenovaný ředitelem společnosti. Tomu je každý z náčelníků odpovědný za činnost oblasti. V souladu se statutem, zakládací listinou, vnitřními předpisy, pokyny

ředitele společnosti a s obecně závaznými právními předpisy si každá oblast samostatně zabezpečuje výkon obecně prospěšných služeb společnosti na svém území. (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)

Územní působnost poboček HS ČR, o. p. s. – slovní popis hranic jednotlivých oblastí

Oblast HS Krkonoše

Severní hranici oblasti tvoří státní hranice s Polskem a dále pokračuje – od Harrachovského nádraží přímo na sever na státní hranici s Polskem, na jih na státní silnici č. 14 – Vilémov – Rokytnice nad Jizerou – Hradsko – Maříkov – po modré turistické značce do Dolní dušnice a Zabylý – Jestřabí – po silnici přes křižovatku Rezek – Rokytnice nad Jizerou – Roudnice – křižovatka U Skálů a Víchovou Lhotu – Víchová nad Jizerou – státní silnice č. 14 – silnice přes Hrabačov na křižovatku do Valteřic – z Valteřic po modré turistické značce na Křížovky – žlutá turistická značka přes Kněžice do Vrchlabí – modrá turistická značka na Dolní Dvůr a Rejdiště – z Rejdiště po žluté turistické značce k Černému dolu – obchvat Černého dolu na Čistický Bolkov – ostrá pravotočivá zatáčka silnice k Janským Lázním – Hoffmanovy Boudy – po žluté turistické značce k Janské boudě – Janská hora – Svoboda nad Úpou – státní silnice č. 296 až na křižovatku do Horního Maršova – žlutá turistická značka na Rýchorskou boudu – zelená turistická značka Na Kutnou – červená turistická značka na Dvorský les – Kámen na silnici č. 300/Babí – Žaclěř – zelená turistická značka do Prkenného dolu – Žaclěř (Národní dům) – jižní ostrý ohyb státní silnice.

Oblast HS Orlické hory

Severní hranice oblasti tvoří státní hranice s Polskem a dále pokračuje – Dobrošov – Jizbice – Nový Hrádek – Sněžné – Bystré – Dobré – Rampuše – Rokytnice v Orlických horách – Kunvald – Nekoř – Jablonné nad Orlicí – Výprachtice – Štíty – Červená Voda – Králíky – Dolní Lipka.

Oblast HS Jeseníky

Severní hranice oblasti tvoří státní hranice s Polskem a dále pokračuje po komunikacích, které vyznačují osady a města – Mladkovské sedlo – Králíky, Červená voda – Bukovice – Klášterec – Bludov – Šumperk – Mladoňov – Oskava – Rýmařov – Bruntál – Široká Niva – Hošťákovice – Město Albrechtice – Jindřichov – Zlaté Hory – Mikulovice – Supíkovice – Stará Červená Voda – Žulová – Vojtkovice – státní hranice.

Oblast HS Beskydy

Hranice oblasti jsou tvořeny přirozeným geologickým útvarem Moravskoslezské Beskydy a Javorníky. Výchozí bod tvoří dům HS ve Frýdlantě nad Ostravicí – státní silnice do Malenovic – Borové, okresní silnice na Lubno – státní silnice do Pražma – Vyšší Lhota – rozcestí směr Prasivá – okresní silnice do Smilovic – Guty – Oldřichovice – dolní stanice lanovky na Javorový – Tyry – zelená turistická značka na Malý Ostrý – státní hranice s Polskem – Velká Čantoryje – Velký Stožek – Hřava – státní hranice se Slovenskem – Šance – Střelná v Javorníkách – státní silnice přes Lidečko a Valašskou Polanku – Vsetín – státní silnice na Dušnou a Valašskou Bystřici – Rožnov – modrá turistická značka přes Kamenárku na Dlouhou – Vepřovice – železniční trať do Frenštátu pod Radhoštěm – státní silnice do Trojanovic – pod Pindulou – okresní silnice přes Trojanovice do Kunčic p. O. – pak po žluté turistické značce, která naváže na zelenou do obce Kozlovice – Metylovice – okresní silnice do Frýdlantu nad Ostravicí – Dům HS.

Oblast HS Šumava

Jižní hranici oblasti tvoří státní hranice se Spolkovou republikou Německo a Rakouskem a dále pokračuje od hraničního úseku IX a hraničního mezníku 20/2 po červené turistické značce (dále t.z.) na rozcestí Pod Lovečnou – po zelené t.z. k mostu přes Úhlavu (obec Hamry) – po silnici II. třídy k rozcestí Hamry – po modré t.z. do železniční stanice Hojsova Stráž – Hamry – po zelené t.z. přes Prenet na rozcestí pod Malým Prenetem – odtud po červené t.z. do Děpoltic – dále po zelené t.z. přes Městiště na rozcestí Suché studánky a přes Onen Svět na silnici I. třídy (Klatovy – Železná Ruda) a po ní na Javornou – dále po místní komunikaci přes Gerlův Dvůr na Keply – po modré t.z. na rozcestí Pod Kamenáčem – odtud přes Busil a Žezulku do Dobré Vody – dále přes Pustinu na rozcestí Malý Babylon a po zelené t.z. na Malý Radkov – Rejštejn – údolím Losenice – Karlina Pila – Červená – Popelná – po žluté t.z. přes Studenec do Michalova – Stachy – po červené t.z. do Masákovy Lhoty – po silnici Nový Dvůr – Penzion U Babůrka – Šindlov – Nový Svět – Borová Lada – Polka – Horní Vltavice – po silnici do Houžné – Řasnice – Hlinoš – po žluté t.z. na České Žleby – Stožec – dále pravý břeh Studené Vltavy, Vltavy a přehradní nádrže Lipno po Frýdavu – dále Frymburk – žluté t.z. přes Kaliště – dále přes Kramolín – Lopatné – Dvorečná – Lipno nad Vltavou – dále po levém břehu Lipna do Frymburku – Frýdava – Přední Výtoň – Spáleníště – hraniční přechod Gugwald. Samostatné území Kubova Huť – silnice I. třídy do Horní Vltavice – Zátoň – Idina pila – Idina cesta (modrá t.z.) – Lukénská cesta (modrá t.z.) – rozcestí Křížová smrč – po červené t.z. přes vrchol Boubína na Táflovo Huť – odtud po Kubohuťské cestě zpět na Kubovu Huť po cyklistické stezce č. 1032 – směr Lipka, dále po žluté t.z. přes Anenský Dvůr do Polky a dále po st. Silnici do Horní Vltavice.

Oblast HS Krušné hory

Kraslický průsmyk – Hraničná – Kraslice – Sklené – Břídlová – Mlýnské Chalupy – Strmý Vrch – Vysoká Pec – Tisová u Nejdku – Oldřichov – Pstruží – Lípa – Mariánská – Popov – Jáchymov – Kupa 835 m n. m. – Srní – Malý Hrzín – Rájov – Domašín – Volyně – Výsluní – Celná – Stráž – Mezihoří – Orasin – Šibeniční Hůrka – Jezeří – Křížatky – Meziboří – Osek – Hrob – Střelná – Dubí – Krupka – Kynšperk – Chlumeck – Žandov – Telnice – Nakléřovský průsmyk – Panenská – Petrovice – oblast Tichých stěn (Tisá, Ostrov, Rájec) – oblast Děčínského Sněžníku.

Oblast HS Jizerské hory

Severozápadní hranice je tvořena státní hranicí s Polskem a dále pokračuje – Mýto – po pravém břehu řeky Jizery – do Jablonce nad Jizerou – obec Třič – Vysoké nad Jizerou – Espresso – Velké Hamry – silnice kopírující Černostudniční hřeben – Zbytky – Huť – Dolní Černá Studnice – Jablonecké Paseky – Jindřichov – Mšeno – Loučná – Harcov – Lidové sady – Ruprechtice – Rudolfovo – Kateřinky – Fojtka – Mníšek – Albrechtice u Frýdlantu – Větrov – Luh – Lužec – Lázně Libverda – Nové Město pod Smrkem – státní hranice Polsko. Samostatné území Ještědský hřeben – Horní Hanychov – Horní Suchá – Karlov – Hamrštejn – Andělská hora – Jitrava – Zdislava – Křížany – Hoření Paseky – Světlá pod Ještědem – U Šámalů – Pilinkov – Horní Hanychov. (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)

4.1.2 Majetek

Majetkem společnosti jsou dotace z veřejných prostředků, příjmy z činností a služeb poskytovaných společností a v neposlední řadě také hodnota darů a odkazů pocházejících od třetích osob. Zdrojem financování společnosti je tedy celý její majetek. (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)

4.1.3 Účetnictví

Společnost má povinnost vézt své účetnictví, kde důsledně odděluje náklady a výnosy související s doplňkovou činností, náklady a výnosy spojené s obecně prospěšnými službami a náklady a výnosy nespádající do předešlých skupin a spojené se správou společnosti. Nejpozději do šesti měsíců od skončení účetního období společnost předkládá správní radě výroční zprávu o svém hospodaření a činnosti. (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)

4.1.4 Profesionální členové HS

Horská služba ČR, o. p. s. je organizací, pod kterou patří pouze profesionální členové HS. V současnosti je ve společnosti zaměstnáno 108 profesionálů, z nichž je v letním období aktivních 67 a zbylých 41 se spolu s 366 dobrovolnými členy podílí na výkonu činnosti HS v období zimním. Profesionální členové jsou řádnými zaměstnanci společnosti a za svou práci pobírají mzdu. Jejich úkolem je spolupracovat s kolegy z řad dobrovolných členů HS, školit je a připravovat pro ně metodická cvičení. Dále zajišťují a provádějí školení pro uchazeče ke zkouškám dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. (Statut HS ČR, o. p. s., 2011)

4.2 Horská služba České republiky, o. s.

Horská služba České republiky, o. s., je občanským sdružením, které vzniklo roku 2001. Tomuto občanskému sdružení předcházelo Sdružení horských služeb ČR (SHS ČR), jež bylo založeno 25. června 1990 na základě zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů, v platném znění, jež vzniká registrací Ministerstvem vnitra ČR. Horská služba České republiky, o. s. (dále jen HS ČR) je výběrovou, specializovanou záchrannářskou organizací, jež působí v oblastech vyjmenovaných Stanovami HS ČR, a která na základě požadavků a smluvních ujednání s Horskou službou ČR, o. p. s. (dále jen HS ČR o.p.s.) plní činnosti HS, dané Statutem HS ČR. (Statut HS ČR, 2010)

Horská služba České republiky, o. s., je samostatným právním subjektem ve vztazích k ostatním orgánům, organizacím a jiným třetím osobám. Vlastní majetek, a s tímto majetkem také hospodář.

4.2.1 Orgány HS ČR

Mezi orgány HS ČR patří Valná hromada, Rada HS ČR a Předseda Rady HS ČR.

4.2.1.1 Valná hromada

Je nejvyšším orgánem HS ČR a její usnášení schopnost, způsob hlasování, zastoupení členů a působnost jasně definují Stanovy. Do její působnosti spadá:

- a) schvalování Stanov HS ČR a Statutu HS ČR a jejich změn*
- b) rozhodování o rozpuštění nebo sloučení s jiným sdružením*
- c) rozhodování o vypořádání majetku při rozhodnutí o zániku*
- d) projednání zprávy o činnosti HS ČR a jejím hospodaření*
- e) schvalování Jednacího řádu Valné hromady HS ČR*
- f) schvalování Revizního řádu revizní komise HS ČR*
- g) disponování s movitým a nemovitým majetkem v hodnotě nad 0,5 milionu Kč*
- h) schvalování smluv ukládajících práva a závazky HS ČR jako celku“ (Stanovy HS ČR, 2007).*

4.2.1.2 Rada HS ČR

Je řídicím i výkonným orgánem. Činnost HS ČR je řízena Radou HS ČR v souladu s usneseními Valných Hromad, Statutem a Stanovami. (Statut HS ČR, 2010)

4.2.1.3 Předseda Rady HS ČR

Řídí činnost Rady HS ČR a je jejím statutárním orgánem. Do své funkce je volen v tajném hlasování členy Rady HS ČR. Má čtyřleté funkční období a může být opětovně zvolen. (Statut HS ČR, 2010)

Organizačně se HS ČR dělí na oblasti složené z několika okrsků. Každá z oblastí má své sídlo. (Statut HS ČR, 2010)

Krkonoše – sídlo 543 51 Špindlerův Mlýn 260

Orlické hory – sídlo Jedlová 332, 517 91 Deštné v Orlických horách

Jeseníky – sídlo Červenohorské sedlo, 790 85 Domašov č. 76

Beskydy – sídlo Ondřejnická 896, 739 11 Frýdlant nad Ostravicí

Šumava – sídlo Špičák 56, 340 04 Železná Ruda

Krušné hory – sídlo 362 62 Boží Dar 78

Jizerské hory – sídlo 468 12 Bedřichov 277

4.2.2 Okrsek

Základním organizačním článkem HS ČR je okrsek HS, nacházející se v dané oblasti. V jeho čele je vedoucí, jehož funkční období trvá 4 roky, je volen členy činnými v daném okrsku a může být volen opakovaně. Vedoucí okrsku zodpovídá za činnost okrsku a přímo řídí jednotlivé členy okrsku. Počet okrsků, hranice okrsků a množství členů okrsku navrhuje Rada příslušné oblasti a dále schvaluje Rada HS ČR. (Statut HS ČR, 2010)

4.2.3 Oblast

Oblast je vyšším organizačním článkem a skládá se z jednotlivých okrsků v příslušné oblasti. V souladu s obecně závaznými právními předpisy, Statutem, Stanovami a ostatními vnitřními předpisy, oblast plně a samostatně zabezpečuje výkon působnosti HS ČR na svém území. Forma organizace veškeré činnosti a organizace služeb je v plné kompetenci Rady oblasti. (Statut HS ČR, 2010)

4.2.4 Rada oblasti

Rada oblasti je složena z vedoucích okrsků a zaměstnanců HS ČR, o.p.s., kteří zastávají funkci náčelníka a metodika v dané oblasti. Plně zodpovídá za plnění usnesení Rady HS ČR, a také za řádné plnění úkolů v působnosti HS ČR na území dané oblasti. V neposlední řadě odpovídá za čerpání finančních prostředků a svěřený majetek. V čele je Předseda Rady oblasti, který je volen z řad členů Rady oblasti. Může být opakovaně volen a jeho funkční období je čtyřleté. Předseda Rady oblasti svolává a řídí jednání Rady oblasti a dále svolává nejméně jednou ročně oblastní shromáždění, které je určeno k informování členské základny. (Statut HS ČR, 2010)

4.2.5 Členství v Horské službě

Členem může být každý, komu již bylo 18 let, má zájem podílet se na činnosti a splní podmínky pro přijetí dle Statutu a Stanov. Horská služba České republiky, o. s. rozeznává 4 formy členství – čekatel, dobrovolný člen, čestný člen a lékař HS. (<http://hscr.cz/>)

4.2.5.1 Čekatel

Vznik členství z pohledu přijetí čekatele má několik podmínek. Hlavním předpokladem je dosažitelnost pro záchranné činnosti v příslušné oblasti, kdy je dosažitelnost určena Radou oblasti a ta přihlíží na hranice oblasti. Pokud je tedy žadatelovo trvalé bydliště mimo hranice

oblasti, jeho žádost o členství bude zamítnuta. Dalším důležitým faktorem je maximální stáří 35 let v den podání přihlášky, znalost terénu v dané oblasti, fyzická zdatnost, ovládání horolezecké a lyžařské techniky, morální a charakterové vlastnosti pro předpoklad řádného plnění povinnosti člena, potvrzení od lékaře o způsobilosti výkonu práce v HS. V neposlední řadě je důležitá písemná žádost o přijetí, ta musí být doložena doporučením dvou ručitelů, kteří jsou aktivními členy HS a nejméně 4 roky členy HS. Ručitelé se tímto zavazují k řádné přípravě čekatele tak, aby byl schopen řádně absolvovat ZŠ HS. (Statut HS ČR, 2010)

Na návrh okrsku o přijetí za čekatele rozhoduje příslušná Rada oblasti. Čekatel nesmí samostatně vykonávat činnost HS.

V současné době eviduje Horská služba ČR, o. s. 57 čekatelů.

4.2.5.2 Dobrovolný člen

Dobrovolným členem HS se může stát pouze čekatel, který je nejméně jeden, nejvíce však čtyři roky čekatelem a který splňuje podmínky přijetí za čekatele, absolvuje ZŠ HS, na kterou byl doporučen příslušnou Radou oblasti a složí předepsané zkoušky. Pokud splní výše uvedené podmínky, složí při příležitosti ukončení zimní části ZŠ HS do rukou Předsedy Rady HS ČR slib jenž zní:

„ Slibuji, že budu plnit veškeré úkoly, které vyplývají z členství v Horské službě tak, jak mi káže čest a svědomí a povinnost člena Horské služby poskytnout v případě nouze pomoci každému, vědom si toho, že nejvyššími hodnotami společnosti je život a zdraví člověka“
(Statut HS ČR, 2010).

V současné době eviduje Horská služba ČR, o. s. 366 dobrovolných členů.

4.2.5.3 Čestný člen

Čestným členem Horské služby ČR se stává dobrovolný člen HS ČR, jenž dovršil věku 62 let a ukončil svoji aktivní činnost u HS. Čestným členem se může stát také dobrovolný člen HS ČR, který v souvislosti s výkonem služby v HS utrpěl trvalou újmu na zdraví a bylo mu tak znemožněno plnit povinnosti člena. (Statut HS ČR, 2010)

4.2.5.4 Lékař HS

Lékařem HS se může stát ten, kdo řádně ukončil medicínské studium a má zájem podílet se na činnosti HS. Tito lékaři jsou vybaveni výzbrojí a výstrojí dle směrnic o vybavování a ve

službě musí být viditelně označeni jmenovkou s označením funkce, tedy „Lékař HS“. Lékaři HS se dělí na:

Lékař HS, který absolvoval ZŠ HS

Jedná se o lékaře, který je členem HS a vážou se na něj práva a povinnosti člena HS. Těchto lékařů je aktuálně 26.

Lékař, který neabsolvoval ZŠ HS

Tito lékaři jsou externími pracovníky HS, kteří jsou Radou oblasti přizváni ke spolupráci. Nevztahují se na ně práva a povinnosti členů HS, pouze však musí projít zkouškou z lyžování u metodika oblasti. Momentálně je těchto lékařů 28. (Statut HS ČR, 2010)

5 Systém vzdělávání členů HS

Systém vzdělávání členů horské služby spočívá v kontinuální přípravě, stálém doškolování a sbírání zkušeností. Jedná se tedy o dlouhodobý proces, který je přizpůsoben tomu, zdali se jedná o dobrovolné členy HS nebo profesionální členy HS.

5.1 Základní škola Horské služby

Každý z členů horské služby musí projít náročným výcvikem, zakončeným dvoudílným kurzem, jenž se nazývá „Základní škola HS“. Ta je tedy určena pouze pro čekatele HS. Jedná se o zájemce o členství v HS, kteří absolvovali několikaletý výcvik ve své oblasti a byli doporučení Radou oblasti do ZŠ. Pro doporučení musí splňovat podmínky, jako např. výborná fyzická kondice a zdravotní stav, věk do 35 let, trestní bezúhonnost, dále musí být dobrým lyžařem a v neposlední řadě musí žít v dané oblasti.

Tento kurz se dělí na letní a zimní, kdy letní část probíhá v Milovech na Vysočině a zimní část na Dvoračkách v Krkonoších. Letní kurz se zaměřuje hlavně na běh v terénu, horolezectví, topografii, zdravotvědu, techniku a organizaci záchranných akcí. V zimním kurzu je skladba výuky podobná té letní, avšak je přizpůsobena zimním podmínkám a rozšířena o test lyžařských dovedností. Z těchto vyjmenovaných oblastí je sestavena i závěrečná zkouška, po jejíž absolvování se čekatel složí slib HS, dostane průkaz a odznak,

a tím se stane dobrovolným členem Horské služby. Pokud zkoušku některý z účastníků kurzu nesloží, má možnost kurz opakovat další rok.

Výuku na Základní škole HS vedou především instruktoři z řad profesionálních členů HS, kteří mají dostatek zkušeností z praxe a složili instruktorské zkoušky. Ti musí znát celou problematiku jednotlivých výcvikových činností. Mezi nimi jsou např. specialisté na laviny, kynologii, meteorologii, horolezectví. Spolu s nimi se podílí na výuce i odborní lékaři, kteří zaškolují v oblasti ošetřování ran, obvazové techniky, polohování zraněného, zástavy krvácení, šokových stavů a resuscitace. (Madian, 2007)

Každoročně se kurzu zúčastní zájemci ze všech horských oblastí České republiky, konkrétně Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky, Beskydy, Šumava, Krušné hory a Jizerské hory. (Bulička, zima 2011/2012)

5.2 Metodika HS

Vzdělávání dobrovolných i profesionálních členů je dáno metodikou dělicí se na 3 stupně, a to v rámci celé HS ČR, jednotlivých oblastí a jednotlivých okrsků. Mimo nutnosti splnění metodických kurzů musí, jak stálí, tak dobrovolní členové, každoročně absolvovat sportovní prohlídku a fyzické prověrky v rámci letních a zimních opakovacích cvičení, a až poté mohou plně vykonávat činnost HS ČR. Pokud některý ze členů nesplní požadované limity, či nedoloží potřebné dokumenty, je i nadále členem HS, avšak se nesmí zúčastňovat výjezdových akcí a svou službu vykonává pouze v rámci budovy HS. (Bulička, zima 2011/2012)

5.2.1 Hlavní metodik

Hlavním metodikem HS ČR je Ladislav Bedeč, který má za úkol organizovat kontinuální doškolování všech členů HS a také zajišťovat ZŠ HS. (Bulička, zima 2011/2012)

5.2.2 Metodici jednotlivých oblastí

Metodici jednotlivých oblastí tvoří Metodickou komisi HS a zajišťují kurzy a školení pro celou oblast, kde školí dobrovolníky i stálé zaměstnance. Náplň letního kurzu spočívá v záchranných činnostech a zdravotvědě, zimní kurz je rozšířen o přípravu pro zimní sezónu. (Bulička, zima 2011/2012)

5.2.3 Metodici jednotlivých okrsků

Práce metodiků jednotlivých oblastí a okrsků je totožná, pouze je zaměřena na určitý okrsek. Výjimku pro metodiku oblastí tvoří Horská služba Krkonoše, kde je největší základna dobrovolných členů, jejichž počet je 177 a právě z tohoto důvodu probíhá školení v rámci jednotlivých okrsků oblasti Krkonoše. (Bulička, zima 2011/2012)

6 Zdravotnické kompetence

Zdravotnické kompetence členů HS jsou omezené tím, že členové nejsou zdravotnickými pracovníky (s výjimkou lékařů), jejich působnost je pouze v rámci zákona č. 159/1999 Sb. a nespádají pod resort zdravotnictví. Přesto však mají určité zdravotnické kompetence a případné neposkytnutí první pomoci je kvalifikováno jako trestní čin. Tuto skutečnost stanovuje dokument Právní odpovědnost záchranáře Horské služby (příloha č. 13). (Statut HS ČR, o.p.s., 2011)

6.1 První pomoc

Členové HS poskytují pouze laickou první pomoc, s výjimkou podání O₂ kyslíkovou maskou/brýlemi a mohou provádět resuscitaci pomocí AED (automatický externí defibrilátor). O₂ a AED nepatří do standardního vybavení vozidel HS ČR. Je jimi vybavena pouze stanice HS a je tedy na výjezdovém týmu aby správně zhodnotil situaci a zvážil eventuelní použití těchto pomůcek. (Statut HS ČR, 2010; Statut HS ČR o.p.s., 2011)

Zajištění dýchacích cest – záklon hlavy, uvedení do zotavovací polohy

Krvácení – zástava všech typů krvácení (kapilární, žilní, tepenné)

Rány – sterilní krytí ran, použití adekvátní obvazové techniky a obvazového materiálu

Zlomeniny – fixace

Popáleniny – popáleninové balíčky

Farmakoterapie – pouze v rámci osobního požádání klienta, který má léky u sebe, ale není si je z nějakého důvodu schopen podat sám (Ventolin, Nitrát, EpiPen,...)

6.2 Zajištění raněného před transportem

V rámci imobilizace raněného před transportem mohou členové HS přikládat krční límec, používat vakuové dlahy na HKK a DKK, celotělové vakuové matrace, extenční dlahy, pánevní pásy a SCOOP rám.

7 Technické vybavení

Pro členy HS je samozřejmostí a nezbytnou součástí kvalitní technické vybavení, díky němuž jsou schopni zajišťovat záchranu a transport raněného.

Technické vybavení se rozlišuje dle ročního období, druhu zásahu, přístupnosti terénu či jiné specializace. (Bulička, zima 2011/2012)

Technické vybavení pro zimní sezónu – sněžné skútry (příloha č. 6), čtyřkolky s pásy (příloha č. 5), a rolba, která slouží pro lavinové akce, kdy vyváží záchranáře na místo akce

Technické vybavení pro letní sezónu – čtyřkolky

Celoroční technické vybavení – automobily se speciální zástavbou pro transport raněných, jako např. VW Transporter (příloha č. 3), Land Rover Defender (příloha č. 4), Toyota Land Cruiser)

Transportní a svozná prostředky

- letní – rakouský vozík, FERNO lůžko (příloha č. 8)
- zimní – Akia člun (příloha č. 7), kanadské saně (příloha č. 10), FERNO lůžko

Speciální technické vybavení – navijáky na terénních autech či čtyřkolkách, které slouží pouze k vyproštění jiných vozidel nebo sebevyproštění, vrátek pro vytahování a spouštění osob v nepřístupném terénu

Speciální horolezecká výbava – celotělové úvazky, karabiny, slaňovací osmy, lana, smyčky, evakuační trojúhelníky, helmy

Radiostanice – přenosné, pevné

Technické zázemí – služebny Horské služby (příloha č. 2), záchrané stanice

7.1 Přehled technického vybavení k 31. 12. 2011

V rámci Horské služby ČR mají její členové k dispozici toto technické vybavení. Využívají 43 vozidel, 93 sněžných skútrů, 34 čtyřkolek, 3 pásová vozidla, 134 pevných a vozidlových radiostanic a 282 přenosných radiostanic. Zázemí pro členy HS tvoří 24 služeben a 55 záchranných stanic. (<http://www.hscr.cz/>)

8 Vybrané kapitoly

Mezi další důležité pojmy v problematice Horské služby se řadí na první příčky lavinová prevence a kynologie. Těmto dvěma oblastem v činnostech HS je vhodné věnovat pozornost, neboť je na ně kladen důraz nejen v rámci HS ČR, ale i v ostatních zemích, kde horská služba působí.

8.1 Lavinová prevence

Vlivem působení lidí na horskou přírodu postupně mizely lesy. S odlesněním jistých úseků horských oblastí vzrostlo i množství lavinových polí, tedy míst, kde se nejčastěji lavina uvolní. Čím dál častější sesuvy sněhu z horských svahů do údolí měly za následek nejen materiální škody, ale i na životech lidí. Tento fakt vedl Ing. Miloše Vrba, Jaroslava Kácovského, Ing. Bedřicha Urbánka a Valeriána Spustu k tomu, že se začali hlouběji zajímat o tuto problematiku, tedy co vyvolává sesuvy sněhu a jak tomu zabránit. Pravidelným průzkumem a měřením lavin byli schopni předpovědět nebezpečí sesuvu sněhu. Tímto byly položeny základy lavinové prevence. (Vrba, 2003; Spusta, 2006)

Lavinová prevence tedy zahrnuje výzkum terénu (sklon, drsnost povrchu, přítomnost kotvících objektů), výzkum sněhu (struktura, velikost krystalů, hustota, teplota, pevnost,...), výzkum počasí (meteorologické vlivy, naoř. prudké oteplení). (Darman, 1997)

Činnost lavinové prevence v současnosti obsahuje lavinovou předpověď (sněhový profil, meteorologická situace), lavinové pozorování (monitorace lavinové aktivity a evidence lavinových sesuvů), měření sněhového profilu (hodnocení stability sněhové pokrývky), meteorologická pozorování (sledování vývoje počasí), lavinové výstrahy a uzávěry (značení nebezpečných lokalit výstražnými tabulemi), tvorba lavinového katastru a spolupráci s IKAR a EAWS. (Oxlade, 2012; MacInnes, 2005)

Další lavinová prevence v rámci HS pak zahrnuje pravidelná metodická školení členů HS, výcvik záchranných týmů, výcvik lavinových psů a v neposlední řadě nutnost vybavení HS lavinovým záchranným vybavením. (Spusta, 2006)

8.2 Kynologie

Počátky uplatnění psa pro záchrannou práci v lavinách spadají do období let 1958 – 1964. Po lavinové tragédii na Kubínské holi (1968), kde se lavinový pes osvědčil, byl zintenzivněn chov a výcvik těchto psů. Ti se tedy tak stali nedílnou součástí týmu HS až po současnost. (Novák, 2004)

Při Lavinové komisi IKARU v roce 1993 byla založena subkomise lavinových psů, která postupně sjednotila metodiku lavinových a pátracích psů. V současné době je tak kladen důraz na plošné vyhledávání osob v horském terénu. (George, 1998)

Lavinový a pátrací pes je definován jako pes plemena vhodného pro výcvik, chovaný v oblasti působení HS. Musí mít absolvované zkoušky A, B, C nebo CW. Aby pes mohl vykonat tyto zkoušky, musí splňovat určité základní kvalifikační požadavky (vhodná tělesná konstituce, fyzická odolnost a odolnost vůči klimatickým vlivům, poslušnost/ ovladatelnost psa, psychická stabilita). Ke zkouškám je také předepsána povinná výstroj pro psa, jako je hladký stahovací obojek, vodítko, náhubek, osvětlení pro noční zásahy, záchranná dečka a postroj pod vrtulník. (Spusta, 2006; Novák, 2004)

Zkoušky pro psovoda a psa se skládají z oblastí: zkouška poslušnosti – ovladatelnosti psa, zkouška praktického použití psů pro vyhledání v lavině, zkouška z teorie lavin a vyhledávání pomocí lavinových vyhledávačů, zkouška praktického využití psů pro vyhledávání v horském terénu a zkouška topografie a praktického použití GPS. (<http://hscr.cz/>)

II. Praktická část

1 Výzkumné otázky

1. Budou s metodikou první pomoci pro HS více spokojeni členové HS, kteří jsou zaměstnáni déle, než ti, kteří jsou u HS zaměstnáni kratší dobu?
2. Mělo by alespoň 50% respondentů zájem o více zdravotnických kompetencí?
3. Je vybavení členů HS pomůckami pro monitoraci pacientů ve všech oblastech stejné?
4. Bude určitá rozdílnost ve spokojenosti členů HS se spoluprací se ZZS v jednotlivých oblastech?

2 Metodika

Pro vypracování výzkumné části bakalářské práce jsem zvolil metodu kvantitativního výzkumu. Nástrojem výzkumu byl nestandardizovaný anonymní dotazník, který byl určený pro profesionální členy HS ze všech oblastí HSČR. Dotazníky, určené k získání dat obsahovaly soubor formulovaných otázek. Účelem otázek bylo získání specifických údajů, potřebných pro výzkumné šetření. Dotazníky jsem osobně předal mojí vedoucí bakalářské práce Mgr. Jindře Holekové, která je rozdala respondentům z řad profesionálních členů HS v rámci jejich každoročního doškolení. Tohoto doškolení se účastní profesionální členové HS ze všech oblastí HSČR. Respondenti zaznamenávali své odpovědi pomocí kroužkování a u dvou polouzavřených otázek měli možnost svoji vlastní odpověď vepsat.

V dotazníku byly obsaženy:

1. Uzavřené otázky – nabízejí respondentovi soubor možných odpovědí, ze kterých si vybírá vhodnou odpověď. Odpovědi jsou již předem formulovány a respondent si vybírá jednu či více alternativ odpovědí dle toho, jestli se jedná o dichotomické otázky, nebo polytomické otázky.
2. Polouzavřené otázky – kombinují v sobě uzavřenou a volnou otázku. Respondent může vepsat svoji vlastní odpověď, pokud si z uvedených možných odpovědí nevybral vhodnou variantu. Jedná se o formulaci „jiná odpověď“.

Dotazník je složen z 16 otázek. Otázka č. 4 je dichotomická, otázky č. 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16 jsou polytomické a otázky č. 7 a 11 jsou polouzavřené.

Dotazník jsem vytvořil samostatně. Otázky jsem se snažil zvolit tak, aby byly co nejvíce srozumitelné. V úvodu dotazníku jsem respondentům objasnil výzkumný záměr a cíl výzkumu. Dále jsem zde uvedl informaci o tom, že dotazník je anonymní a popsal jsem návod k vyplnění dotazníku.

2.1 Harmonogram výzkumu

Výzkum byl rozdělen na tři fáze: přípravnou, realizační a zpracování dat.

Přípravná fáze se zaměřovala na stanovení tématu, cílů a výzkumných otázek. Dále byla v této fázi stanovena metoda výzkumu (dotazník) a cílová skupina, tedy respondenti. Poté byl vytvořen časový plán, ve kterém byla zorganizována distribuce a následně i odběr dotazníků.

Realizační fáze byla zaměřena na distribuci dotazníků k respondentům. Tuto část si vzala za úkol vedoucí mojí bakalářské práce, která dotazníky rozdala respondentům v rámci každoročního doškolení profesionálních členů HS. Dohlédla na jejich vyplnění, vybrala je zpět od respondentů a druhý den po tomto školení mi vyplněné dotazníky předala. Tato metoda se velice osvědčila, protože všechny rozdané dotazníky se mi vrátily zpět vyplněné. Návratnost dotazníků tedy činila 100%.

Ve fázi zpracování dat, byl použit program MS Excel. V tomto programu byla získaná data zadána do četnostní tabulky, poté byla výsledná data převedena do jednotlivých tabulek četnost a dále doplněna o relativní četnost. Z tabulek byly dále vytvořeny grafy. Pro grafické znázornění jsem použil graf sloupcový.

3 Charakteristika výzkumného vzorku

Pro dotazníkové šetření byli výzkumným vzorkem profesionální členové HS ze všech sedmi oblastí HS v České republice. Pro toto téma bylo důležité, v jaké oblasti jsou respondenti zaměstnáni (Tabulka 1), jaký je jejich věk (Obr. 1) a jak dlouhou mají praxi v oboru (Obr. 2).

Zastoupení respondentů z jednotlivých oblastí

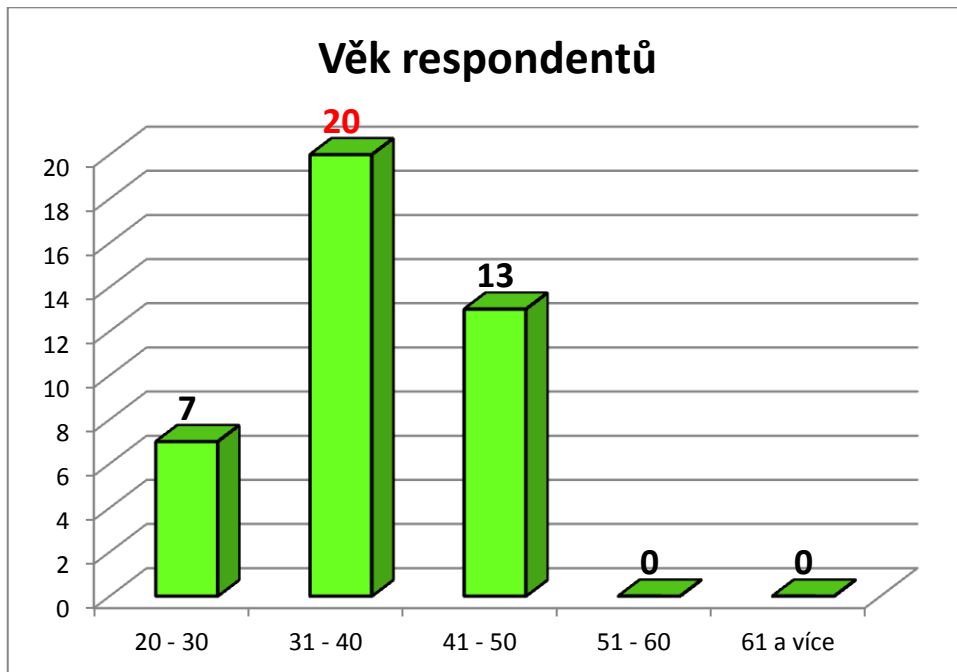
Tabulka 1 – Zastoupení respondentů z jednotlivých oblastí

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Krkonoše	7	17,5 %
Orlické hory	5	12,5 %
Jeseníky	5	12,5 %
Beskydy	5	12,5 %
Šumava	8	20 %
Krušné hory	5	12,5 %
Jizerské hory	5	12,5 %
Celkem	40	100 %

Komentář:

Z výše uvedené tabulky můžeme vyčíst, kolik respondentů bylo zastoupeno z jednotlivých oblastí. Tato otázka byla zavedena do dotazníku pro následné vyhodnocení, zda spokojenost respondentů s metodikou první pomoci pro HS, spokojenost HS se zdravotnickým vybavením, možném používání některých zdravotnických pomůcek pro monitoraci pacienta a konečně i spokojenost se spoluprací se ZZS závisí na oblasti, ve které jsou respondenti zaměstnáni.

Věk respondentů

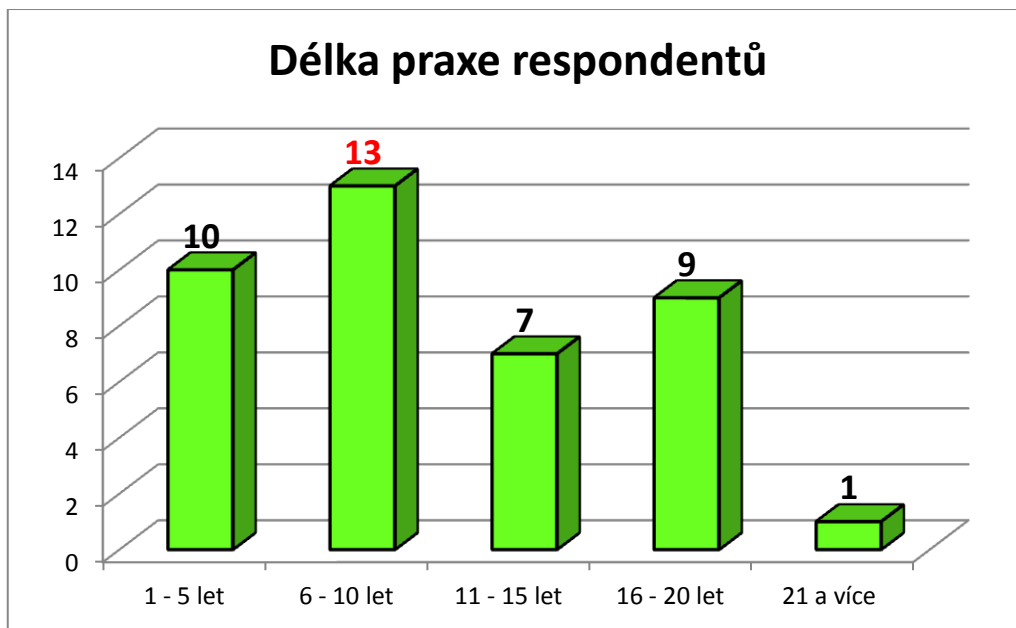

Obr. 1 Graf - Věk respondentů

Komentář:

Z grafu je patrné, že nejvíce, tedy 50% respondentů je ve věkovém rozmezí 31 – 40 let. 32,5% respondentů udává věk 41 -50 let a 17,5% respondentů je ve věkovém rozmezí 20 – 30 let. Záměrem této otázky bylo zjistit, jaké je věkové zastoupení respondentů, a zdali věk souvisí s již výše uvedenými zkoumanými faktory v předchozí otázce.

Délka praxe respondentů

Obr. 2 Graf - Délka praxe respondentů

Komentář:

Nejvíce respondentů uvedlo délku praxe 6 – 10 let (celkem 32,5%), 1 – 5 let zvolilo 25% respondentů, 22,5% respondentů uvedlo délku praxe 16 – 20 let. 17,5% respondentů je profesionálními členy HS 11 – 15 let a pouze jeden z respondentů je zaměstnán u HS déle než 21 let. Záměrem této otázky bylo zjistit, zdali délka praxe respondentů souvisí s již dříve uvedenými faktory, zkoumanými v otázce č. 1 a 2.

4 Analýza dat

4.1 Analýza dotazníkového šetření

Otázka číslo 4. Jste spokojen s metodikou první pomoci pro HS?

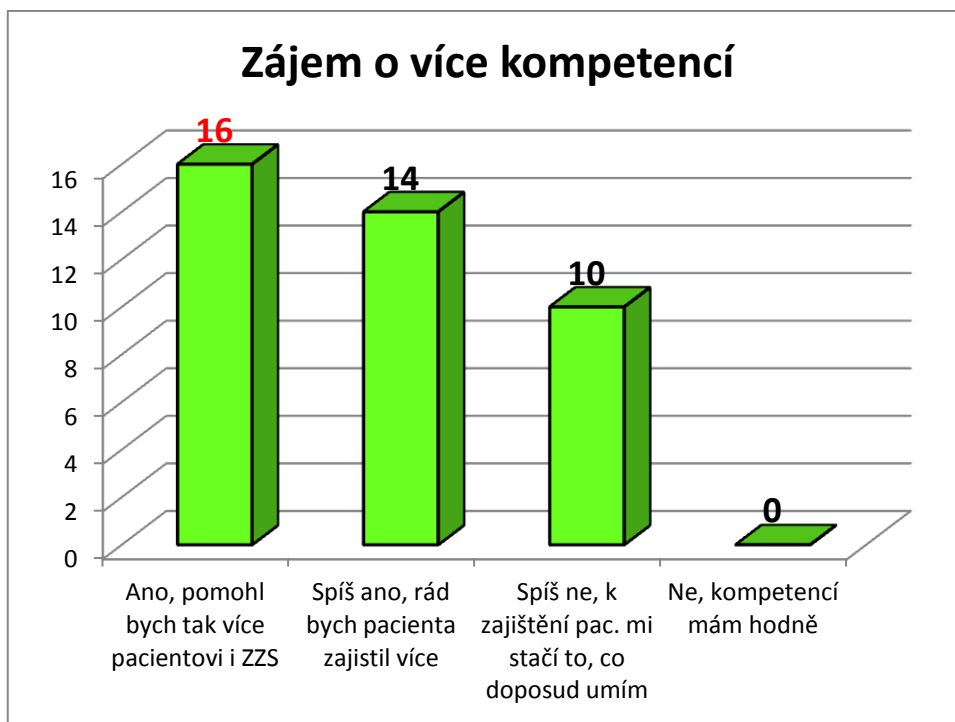
Tabulka 2 - Spokojenost s metodikou PP pro HS

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	17	42,5 %
Ne	23	57,5 %
Celkem	40	100 %

Komentář:

Jak je možné vyčíst z výše uvedené tabulky, výsledky dokazují, že nadpoloviční většina (23 z celkových 40 a procentuelně 57,5 %) respondentů není spokojena s metodikou první pomoci pro Horskou službu.

Otázka číslo 5. Chtěl byste mít více zdravotnických kompetencí?

Obr. 3 Graf - Zájem o více kompetencí

Komentář:

Výsledky z výše uvedené tabulky a grafu nám dokazují, že až 75% respondentů by mělo zájem o více zdravotnických kompetencí, ať už pro větší pomoc a zajištění pacienta, tak i pro vyšší míru pomoci ZZS. Zbýlých 25% respondentů se domnívá, že k zajištění pacienta jim stačí to, co doposud umí.

Otázka číslo 6. Jste spokojen se zdravotnickým vybavením pro Horskou službu?

Tabulka 3 - Spokojenost s vybavením

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, je dobré a je ho dostatek	2	5 %
Spíš ano, vyhovuje mi	22	55 %
Spíš ne, nevyhovuje mi	16	40 %
Ne, je nevhodné a je ho nedostatek	0	0 %
Celkem	40	100 %

Komentář:

Z výsledných dat vyplývá, že 60% respondentů hodnotí zdravotnické vybavení pro HS jako dobré, vyhovující, z hlediska kvantity udává jeho dostatek a je s ním spokojeno. 40% respondentů udává, že spíše není spokojeno a zdravotnické vybavení jim více nevyhovuje. Nikdo z respondentů však neoznačil tu variantu, že by pro ně bylo zdravotnické vybavení nevhodné a že by ho byl nedostatek.

Otázka číslo 7. Chybí Vám při zásahu některé z pomůcek pro monitorování vitálních funkcí pacienta?

Tabulka 4 - Chybějící pomůcky

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Fonendoskop	20	22 %
Tonometr	20	22 %
Pulzní oxymetr	18	20 %
Glukometr	23	25 %
Teploměr	0	0 %
Jiné	10	11 %
Celkem odpovědí	91	100 %

Komentář:

Nejčastější odpovědi na tuto otázku byla většinou kombinace několika různých možností odpovědí. Proto se v této otázce nevztahuje absolutní četnost na počet respondentů, ale na celkový počet odpovědí. Nejčastější shoda v kombinaci dvou pomůcek byla u Fonendoskopu a Tonometru (20x). Nejčastější shoda v kombinaci tří pomůcek byla u Fonendoskopu, Tonometru a Pulzního oxymetru (15x). Nejčastější shoda v kombinaci čtyř pomůcek byla u Fonendoskopu, Tonometru, Pulzního oxymetru a Glukometru (10x). Nejčastěji samostatně uváděnou odpovědí byl Glukometr, který označilo 23 respondentů. Naopak Teploměr neuvedl žádný z respondentů. Zajímavé bylo zejména zjištění, že všichni respondenti zastupující oblast Šumava všechny výše uvedené pomůcky mají a využívali tedy nejčastěji variantu Jiné. V políčku pro vlastní odpověď poté všech 8 respondentů z oblasti Šumava nejčastěji uvedlo, že mají i jiné pomůcky – např. AED, a že jim chybí LUCAS. Dva respondenti, jeden z Krkonošské oblasti a druhý z oblasti Jizerských hor, uvedli, že jim chybí AED.

Otázka číslo 8. Chtěli byste pomůcky uvedené v otázce č. 7 používat?

Tabulka 5 - Možnost používání pomůcek

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	29	72,5 %
Ne	1	2,5 %
Nevím	10	25 %
Celkem	40	100 %

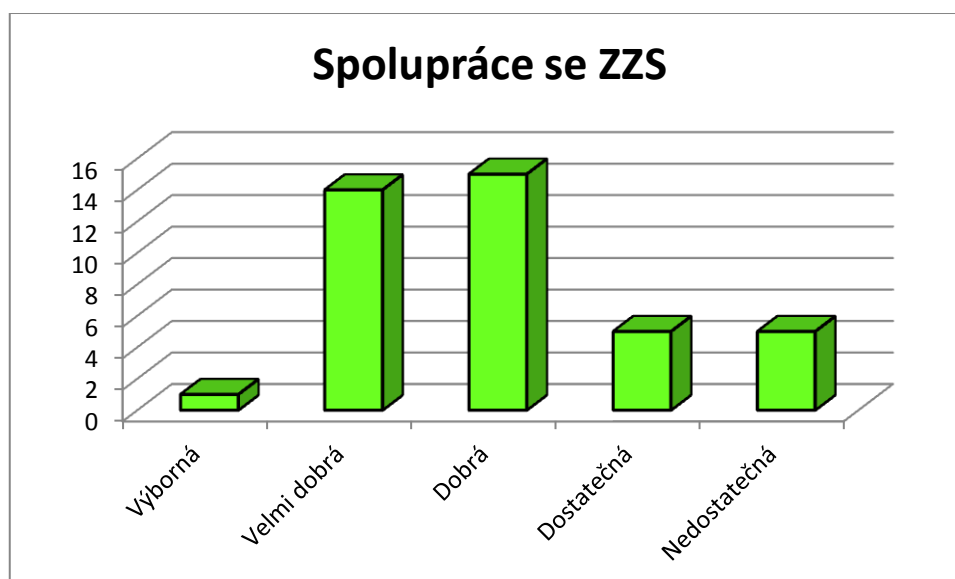
Komentář:

Z výsledných dat je patrné, že 72,5 % respondentů by chtělo používat pomůcky, které uvedli v otázce č. 7. V konečném součtu 29 respondentů zvolilo variantu Ano i oněch výše uvedených 8 respondentů z oblasti Šumava, kteří pomůcky uvedené v otázce č. 7 již používají. Variantu Ne zvolil pouze jeden respondent (2,5%), a to z oblasti Beskydy, kdy v otázce č. 7 označil varianty Tonometr a Glukometr. Zbýlých 25% respondentů označilo variantu Nevím, což dokazuje, že si nejsou jisti, zdali by chtěli pomůcky uvedené v otázce č. 7 používat.

Otázka číslo 9. Jak hodnotíte spolupráci se ZZS ve své oblasti?

Tabulka 6 - Spolupráce se ZZS

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Výborná	1	2,5 %
Velmi dobrá	14	35 %
Dobrá	15	37,5 %
Dostatečná	5	12,5 %
Nedostatečná	5	12,5 %
Celkem	40	100 %

Obr. 4 Graf - Spolupráce se ZZS

Komentář:

Z výše uvedených výsledků je možné vyčíst, jak jsou respondenti spokojeni se spoluprací se ZZS. Varianty odpovědí byli koncipovány jako známkový systém ve škole. Pro vyhodnocení jsem si stanovil, že varianty Výborná, Velmi dobrá a Dobrá, jsou kladné a zbývající varianty Dostatečná a Nedostatečná jsou záporné. Většina respondentů, tedy 75% hodnotí spolupráci se ZZS jako kladnou. Jedná se o respondenty z oblastí Krkonoše, Orlické hory, Beskydy, Šumava a Jizerské hory. Záporně hodnotí spolupráci se ZZS ze zbývajících dvou oblastí. Variantu Dostatečná zvolili respondenti z oblasti Jeseníky a variantu Nedostatečná označili respondenti z oblasti Krušné hory.

Otázka číslo 10. Akceptují posádky ZZS výjezdové záznamy HS při předávání pacienta?

Tabulka 7 - Sledovanost parere

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, vždy	15	37,5 %
Jen zřídka	15	37,5 %
Ne, nikdy	10	25 %
Celkem	40	100 %

Komentář:

Výsledky z výše uvedené tabulky a grafu ukazují, jak respondenti hodnotí spolupráci se ZZS v rámci toho, jestli posádky ZZS respektují výjezdové záznamy HS (příloha č. 11) a dívají se do nich. Variantu Ano, vždy, si vybralo 15 respondentů. Jednalo se o respondenty z oblastí Krkonoše (7) a Šumava (8). Variantu Jen zřídka, si vybralo také 15 respondentů, tady se jednalo o respondenty z oblastí Orlické hory (5), Beskydy (5) a Jizerské hory (5). Poslední variantu, Ne, nikdy, si vybralo zbývajících 10 respondentů a tito byli zástupci z oblastí Jeseníky (5) a Krušné hory (5).

Otázka číslo 11. Funguje předávání pomůcek (vakuové dlahy, krční límce, atd...) mezi HS a ZZS na místě předání pacienta?

Tabulka 8 - Předávání pomůcek

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	15	37,5 %
Ne	5	12,5 %
Jiné	20	50 %
Celkem	40	100 %

Komentář:

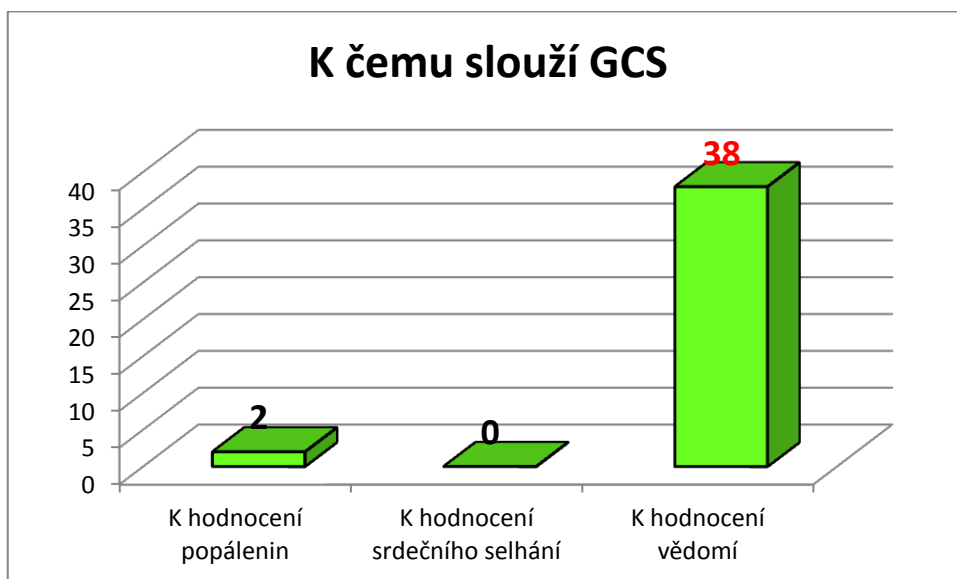
Z výsledných dat je patné, že při předání pacienta si vyměňují pomůcky 37,5 % respondentů. Jednalo se o respondenty z oblastí Krkonoše a Šumava. Variantu Ne zvolilo 12,5 % respondentů a to z oblasti Krušné hory. Variantu Jiné zvolilo 50% respondentů a tito většinou uváděli, že záleží na domluvě s posádkou ZZS, nebo že si tyto pomůcky později vyzvednou ve zdravotnickém zařízení, kam byl pacient směřován.

Následující otázky č. 12, 13, 14, 15 a 16 se zaměřovaly na úroveň vědomostí respondentů v jednotlivých oblastech.

Otázka číslo 12. K čemu slouží Glasgow Coma Scale?

Tabulka 9 - K čemu slouží GCS

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
K hodnocení popálenin	2	5 %
K hodnocení srdečního selhání	0	0 %
K hodnocení vědomí	38	95 %
Celkem	40	100 %

Obr. 5 Graf - K čemu slouží GCS

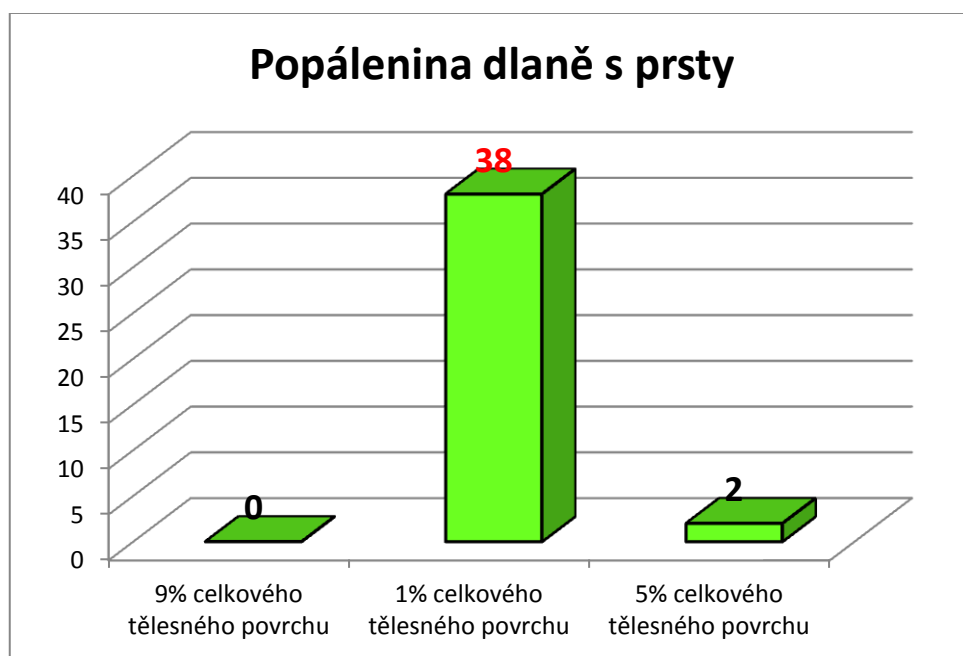
Komentář:

Výše uvedená tabulka i graf ukazují, že 95% respondentů uvedlo správnou odpověď, tedy že GCS slouží k hodnocení vědomí. (Bydžovský, 2008) Správných odpovědí tedy bylo 38. Pouze dva respondenti nevěděli, k čemu slouží GCS a jejich odpověď byla „ K hodnocení popálenin“. Jednalo se o respondenty z oblastí Orlické hory a Jizerské hory.

Otázka číslo 13. Kolika % celkového tělesného povrchu odpovídá popálenina dlaně s prsty?

Tabulka 10 - Popálenina dlaně s prsty

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
9% celkového tělesného povrchu	0	0 %
1% celkového tělesného povrchu	38	95 %
5% celkového tělesného povrchu	2	5 %
Celkem	40	100 %

Obr. 6 Graf - Popálenina dlaně s prsty

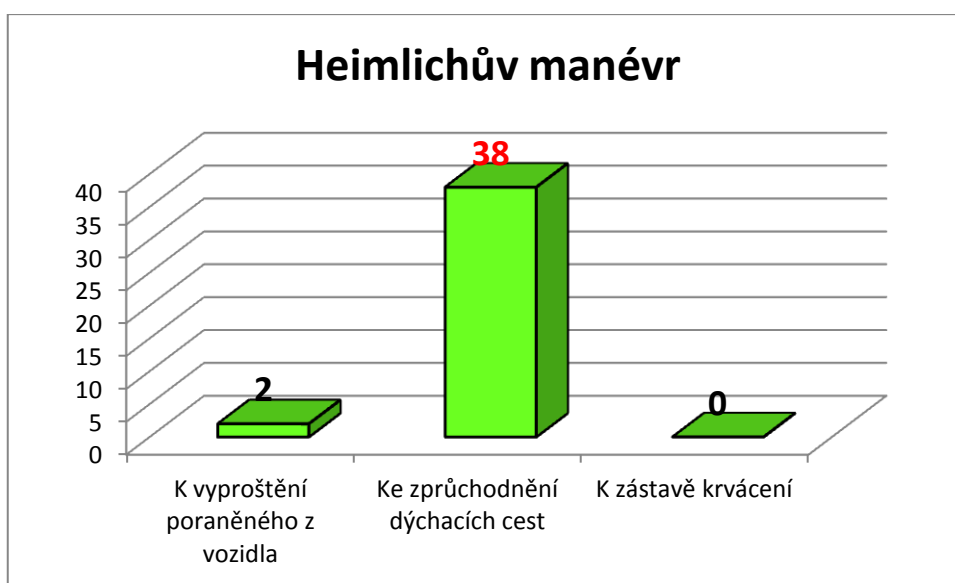
Komentář:

Správnou odpověď, tedy že popálenina dlaně s prsty odpovídá 1% celkového tělesného povrchu (Bydžovský, 2008), uvedlo 38 respondentů (= 95%). V Tabulce 13 a následně i v Grafu 13 můžeme vidět, že dva respondenti uvedli odpověď „5% celkového tělesného povrchu“. Zde se jednalo o respondenty z oblasti Krkonoše.

Otázka číslo 14. K čemu slouží Heimlichův manévr?

Tabulka 11 - Heimlichův manévr

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
K vyproštění poraněného z vozidla	2	5 %
Ke zprůchodnění dýchacích cest	38	95 %
K zástavě krvácení	0	0 %
Celkem	40	100 %

Obr. 7 Graf - Heimlichův manévr

Komentář:

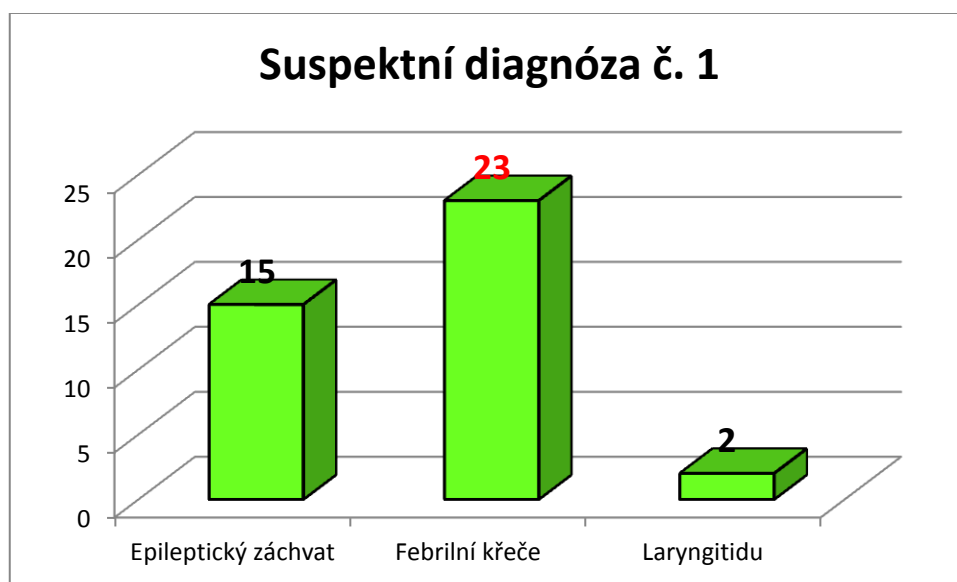
Heimlichův manévr by ke zprůchodnění dýchacích cest (Bydžovský, 2008) správně zvolilo 95% respondentů, tedy 38 profesionálních členů HS. Zbývající dva respondenti by pomocí Heimlichova manévru vyprošťovali poraněného z vozidla. Tito respondenti byli z oblastí Jeseníky a Krušné hory.

Otázka číslo 15. Tříleté dítě se třese, má překrvený obličej, pěnu u úst, tělesnou teplotu 38,4°C, dýchá povrchně. Máte podezření na?

Tabulka 12 - Suspektní diagnóza č. 1

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Epileptický záchvat	15	37,5 %
Febrilní křeče	23	57,5 %
Laryngitidu	2	5 %
Celkem	40	100 %

Obr. 8 Graf - Suspektní diagnóza č. 1

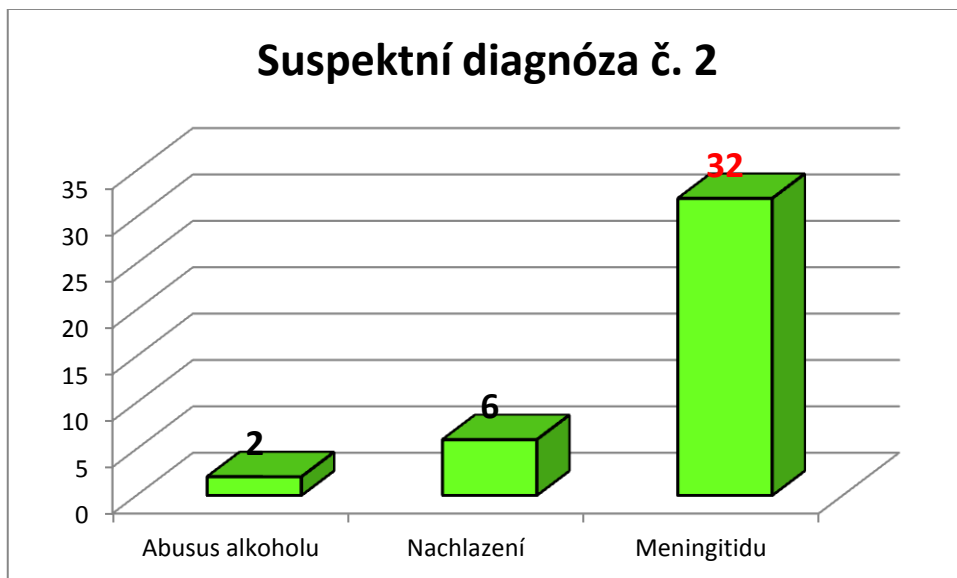
Komentář:

V otázce č. 15 jsem zaznamenal vysoký počet nesprávných odpovědí – celkem 42,5 %, což znamená, že 17 respondentů odpovědělo špatně. Správnou diagnózu, tedy „ Febrilní křeče“ (Bydžovský, 2008) by zde volilo 57,5 % (23) respondentů. Variantu „ Epileptický záchvat“ uvedlo 37,5 % (15) respondentů, a pro možnost „ Laryngitidu“ se rozhodlo 5 % (2) respondentů.

Otázka číslo 16. Dvacetiletý mladík udává únavu, bolesti hlavy a kloubů, nauzeu, má ztuhlou šíji. Máte podezření na?

Tabulka 13 - Suspektní diagnóza č. 2

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Abusus alkoholu	2	5 %
Nachlazení	6	15 %
Meningitidu	32	80 %
Celkem	40	100 %

Obr. 9 Graf - Suspektní diagnóza č. 2

Komentář:

Z výše uvedených dat je patrné, že 80% respondentů zvolilo správnou odpověď, tedy že se s nejvyšší pravděpodobností bude jednat o meningitidu. (Bydžovský, 2008) 15% respondentů zvolilo variantu „Nachlazení“ a zbývajících 5% respondentů zvolilo možnost „Abusus alkoholu“.

Pro vyhodnocení vědomostních otázek č. 12, 13, 14, 15 a 16 a následné určení pořadí v rámci jednotlivých oblastí, jsem vytvořil tuto tabulku. (Tabulka 14)

Tabulka 14 - Zhodnocení vědomostí

Oblast	Počet respondentů	Správné odpovědi/ Možné maximum	Počet chyb	Pořadí
Krkonoše	7	30/35	5	2.
Orlické hory	5	21/25	4	3.
Jeseníky	5	18/25	7	4.
Beskydy	5	21/25	4	3.
Šumava	8	38/40	2	1.
Krušné hory	5	21/25	4	3.
Jizerské hory	5	21/25	4	3.

Komentář:

Z posledních pěti otázek, zaměřených na úroveň vědomostí bylo pomocí vyhodnocení jednotlivých dotazníků zjištěno množství správných odpovědí a počet chybných odpovědí, přičemž možné maximum správných odpovědí bylo úměrné počtu respondentů z jednotlivých oblastí. Na základě těchto dat je možné stanovit pořadí jednotlivých oblastí. První místo získali a nejlepší úroveň vědomostí prokázali respondenti z oblasti Šumava s 95% úspěšností v počtu správných odpovědí. Druhé místo obsadili respondenti z oblasti Krkonoše s úspěšností 86% a o třetí místo se dělí respondenti z oblastí Orlické hory, Beskydy, Krušné hory a Jizerské hory s 84% úspěšností v počtu správných odpovědí. Nejhorší úroveň vědomostí prokázali a celkově čtvrté místo patří respondentům z oblasti Jeseníky, jejichž úspěšnost byla pouze 72%.

III. Diskuze

1. Budou s metodikou první pomoci pro HS více spokojeni členové HS, kteří jsou zaměstnáni déle, než ti, kteří jsou u HS zaměstnáni kratší dobu?

V části výzkumu, který byl prováděn sběrem dat a informací z dotazníků, je patrné, že celkem 17 respondentů uvedlo, že jsou spokojeni s metodikou první pomoci (dále jen PP) pro HS. Z těchto sedmnácti respondentů bylo celkem 14 zaměstnáno jako profesionální člen HS déle než 10 let. Oproti tomu celkem 23 respondentů vyjádřilo nespokojenost s metodikou PP pro HS a celkem 20 z nich mělo délku praxe do 10 let. Tento výsledek nás vede k tomu, abychom tento problém řešili, neignorovali a snažili se vymyslet vhodný postup. Například zvýšení počtu odborných přednášek z PP a také zvýšení frekvence nácviku modelových situací, které by mohly více zaujmout mladší členy z řad profesionálních členů HS a tím i zlepšit jejich hodnocení metodiky PP. Druhý úhel pohledu může být takový, že déle zaměstnaným členům HS vyhovuje stávající metodické postupy pro PP a tudíž nemají důvod je měnit, zatímco mladší členové HS jsou otevřeni novým možnostem a postupům.

2. Mělo by alespoň 50% respondentů zájem o více zdravotnických kompetencí?

V dotazníkovém šetření bylo dále zjištěno, že 75% respondentů by mělo zájem o více zdravotnických kompetencí. Výsledky ukazují na to, že nadpoloviční většina respondentů by ráda více zajistila pacienta, a tím například i více pomohla ZZS. Bylo by tedy vhodné, aby se touto problematikou vedení HS ČR zabývalo a po zhodnocení všech pro a proti, by se mohlo množství zdravotnických kompetencí pro profesionální členy HS navýšit. Myslím, že 75% respondentů, kteří se ke zvýšení počtu zdravotnických kompetencí staví kladně, je dobrým základem pro diskuzi na toto téma.

3. Je vybavení členů HS pomůckami pro monitoraci pacientů ve všech oblastech stejné?

Dále bylo pomocí dotazníků zjištěno, že například 100% respondentů z oblasti Krušné hory nemá ve vybavení fonendoskopy, tonometry, pulzní oxymetry, ani glukometry, zatímco 100% respondentů z oblasti Šumava uvedlo, že tyto pomůcky mají. Také například 100% respondentů z oblasti Jizerské hory uvedlo, že jim ve vybavení chybí glukometry. Tyto rozdíly byly velmi překvapivé a skutečnost, že vybavenost jednotlivých oblastí pomůckami pro monitoraci vitálních funkcí pacienta je rozdílná, byla nečekaná. Předpokládal jsem, že vybavení musí být všude stejné, a že rozdíly mezi jednotlivými oblastmi nebudou. Nabízí se

zde otázka – Jak je vůbec možné, že členové HS nemají k dispozici stejné pomůcky ve všech oblastech? Tuto otázku jsem osobně konzultoval s hlavní lékařkou HS, MUDr. Hanou Kubínovou a zjistil jsem, že k 1. květnu 2012 by měly být platné nové standardy týkající se kategorizace vozů a batohů. Tyto standardy zpracoval Michal Jandůra – člen HS z oblasti Šumava. Z výsledků v dotaznících je patrné, že pomůcky, které v určitých oblastech chybí, by respondenti rádi měli a 72,5% respondentů by je chtělo používat. Bylo by tedy vhodné, aby měli členové HS sjednocené vybavení ve všech oblastech, a tím by se poté i možná zlepšila jejich spolupráce se ZZS.

4. Bude rozdílnost ve spokojenosti členů HS se spoluprací se ZZS v jednotlivých oblastech?

Například 100% respondentů z oblasti Krušné hory hodnotili spolupráci se ZZS jako nedostatečnou, zatímco 100% respondentů z oblasti Šumava hodnotili spolupráci se ZZS jako velmi dobrou. Můžeme spekulovat, čím je to způsobeno, ale nabízí se zde domněnka, že problém může být ve špatné komunikaci mezi HS a ZZS, nerespektováním výjezdových záznamů HS posádkami ZZS, či právě ve výše uvedené nejednotnosti zdravotnických pomůcek.

IV. Závěr

Celá práce byla zaměřena na pochopení činnosti Horské služby, seznámení se s touto organizací, získání poznatků o kompetencích členů HS a zjištění spolupráce mezi HS a ZZS. Záměrem teoretické části mé práce mělo být pochopení důležitosti této organizace v rámci Integrovaného Záchranného Systému a její nenahraditelnost, týkající se záchrany lidského života v horských oblastech.

Výsledky ukazují na některé nedostatky týkající se monitorovacího vybavení pro hodnocení vitálních funkcí pacienta, na nespokojenost mladých členů HS s metodikou první pomoci pro HS a kladný přístup členů Horské služby k případnému zvýšení zdravotnických kompetencí. V rámci spolupráce mezi HS a ZZS je cítit určitý tlak, hlavně v oblastech Jeseníky a Krušné hory. Respondenti z ostatních oblastí hodnotí spolupráci se Zdravotnickou záchrannou službou kladně.

Při zpracování této bakalářské práce jsem měl možnost osobně poznat několik členů Horské služby a musím uznat, že to jsou velmi přátelští, vyrovnaní lidé, plní odhodlání a přesvědčení, že pomoc druhému je vlastně jakoby automatická věc. A právě tato vlastnost je na členech Horské služby ta nejlepší a je úžasné, jak připomíná onu prvotní myšlenku, kdy Václav Vrbata poskytl Bohumilu Hančovi část svého oděvu, přičemž věděl, že tím nasazuje svůj život. Na tento odkaz by se nemělo nikdy zapomenout a ctít ho. A chlapi z Horské služby ho ctí a nejen proto jsou pro mě tací novodobí hrdinové.

Soupis bibliografických citací

1. BYDŽOVSKÝ, J. *Akutní stavy v kontextu*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7254-815-6
2. DARMAN, P. *Jak přežít v extrémních podmínkách*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Alpres, 1997. ISBN 80-7218-035-5
3. ENDERSCH, J. *Horská služba, Učební texty pro členy a čekatele*. 2. vyd. Praha: Olympia, 1986. ISBN 27-024-86
4. GEORGE Ch.; GEORGE L. *Search and Rescue Dogs*. 3. vyd. Minnesota: Capstone Press, 1998 ISBN 1-56065-753-7
5. McINNES, H. *International Mountain Rescue Handbook*. 4. vyd. London: Frances Lincoln Ltd., 2005. ISBN 0-7112-2544-3
6. MADIAN, A. *První pomoc na cestách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1878-1
7. NOVÁK, T. V. *Proti rozbouřeným živlům*. 1. vyd. Praha: Revue, 2004. ISBN 80-900803-4-0
8. OXLADE, Ch. *Mountain Rescue*. 1. vyd. London: Capstone Global Library, 2012. ISBN 978-1-406-23208-0
9. SPUSTA, V. a kol. *Laviny v Krkonoších*. 1. vyd. Správa KRNAP ve spolupráci s HS Krkonoše a GOPR, 2006. ISBN 80-86418-45-6
10. SUCHL, J. *Akce HS, Vteřiny mezi životem a smrtí*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1970. ISBN 27-030-70
11. VRBA, M. *V lavinách a vánicích*. 1. vyd. Vsetín: Altituda s.r.o., 2003. ISBN 80-86743-01-2

Elektronické zdroje

12. *Horská služba – Doporučení a informace, číslo 6, Zima 2011/2012*. [soubor pdf online] [citováno dne 10.2.2012]. Dostupné z: <http://www.hscr.cz/attachments/HS-doporučení-a-informace-6-2011-pro-web.pdf>
13. *Horská služba České republiky*. [soubor pdf online] [citováno dne 1.3.2012] Dostupné z: http://www.hscr.cz/attachments/Statut-22-6-2011-_2_.pdf

14. *Horská služba České republiky*. [soubor pdf online] [citováno dne 1.3.2012] Dostupné z: http://www.hscr.cz/attachments/02_Statut-2010.pdf
15. *Horská služba České republiky*. [soubor php online] [citováno dne 10.4.2012] Dostupné z: http://mail.kallib.cz/hs/2_1.php
16. *Horská služba České republiky*. [soubor php online] [citováno dne 10.4.2012] Dostupné z: http://www.hscr.cz/attachments/01_Stanovy_3.pdf
17. *Horská služba České republiky*. [soubor pdf online] [citováno dne 15.4.2012] Dostupné z: http://www.hscr.cz/attachments/Vyrocnizprava_2010.pdf
18. Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu [soubor html online] [citováno dne 12.4.2012]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=fdceff95-6b92-4539-974f-893e9760f65b>

Odborné časopisy

19. BULIČKA, M. a kol. *Horská služba, Doporučení a informace*. 1. vyd. Horská služba ČR o.p.s., Špindlerův Mlýn

Použité zkratky

AED – automatický externí defibrilátor

ČR – Česká republika

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy, Český svaz tělesné výchovy

DKK – dolní končetiny

EAWS – European Avalanche Warning Services – Asociace evropských lavinových služeb

GCS – Glasgow coma scale – škála k hodnocení vědomí

HKK – horní končetiny

HS – Horská služba

HS ČR – Horská služba České republiky

HS ČR, o. p. s. – Horská služba České republiky, obecně prospěšná společnost

HS ČR, o. s. – Horská služba České republiky, občanské sdružení

HS ČSR – Horská služba České socialistické republiky

HS ČSSR – Horská služba Československé socialistické republiky

HS SSR – Horská služba Slovenské socialistické republiky

HZS – Horská záchranná služba

IKAR – Internationale Kommission für das Alpine Rettungswesen – Mezinárodní střešní organizace horských záchranných služeb

IZS – Integrovaný záchranný systém

MMR ČR – Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky

MRS – Mountain rescue service – Horská záchranná služba

O2 – kyslík

PP – první pomoc

RČS – Republika československá

SHS ČR – Sdružení horských služeb České republiky

UIAA – Union Internationale des Associations d'Alpinisme – Mezinárodní unie horolezeckých svazů

ZŠ HS – Základní škola horské služby

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1 – Zastoupení respondentů z jednotlivých oblastí.....	35
Tabulka 2 - Spokojenost s metodikou PP pro HS.....	38
Tabulka 3 - Spokojenost s vybavením	40
Tabulka 4 - Chybějící pomůcky.....	41
Tabulka 5 - Možnost používání pomůcek.....	42
Tabulka 6 - Spolupráce se ZZS.....	43
Tabulka 7 - Sledovanost parere	44
Tabulka 8 - Předávání pomůcek	45
Tabulka 9 - K čemu slouží GCS	46
Tabulka 10 - Popálenina dlaně s prsty	47
Tabulka 11 - Heimlichův manévr	48
Tabulka 12 - Suspektní diagnóza č. 1	49
Tabulka 13 - Suspektní diagnóza č. 2	50
Tabulka 14 - Zhodnocení vědomostí	51
Obr. 1 Graf - Věk respondentů	36
Obr. 2 Graf - Délka praxe respondentů.....	37
Obr. 3 Graf - Zájem o více kompetencí	39
Obr. 4 Graf - Spolupráce se ZZS	43
Obr. 5 Graf - K čemu slouží GCS.....	46
Obr. 6 Graf - Popálenina dlaně s prsty.....	47
Obr. 7 Graf - Heimlichův manévr.....	48
Obr. 8 Graf - Suspektní diagnóza č. 1.....	49
Obr. 9 Graf - Suspektní diagnóza č. 2.....	50

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Znak Horské služby (vlastní zdroj)

Příloha č. 2 – Služebna Horské služby, Pec pod Sněžkou (vlastní zdroj)

Příloha č. 3 – Zásahové vozidlo HS – VW Transporter T5 (vlastní zdroj)

Příloha č. 4 – Zásahové vozidlo HS – Land Rover Defender (vlastní zdroj)

Příloha č. 5 – Čtyřkolka s pásy (vlastní zdroj)

Příloha č. 6 – Sněžný skútr (vlastní zdroj)

Příloha č. 7 – AKIA člun (vlastní zdroj)

Příloha č. 8 – FERNO lůžko (vlastní zdroj)

Příloha č. 9 – Vozík za čtyřkolku (vlastní zdroj)

Příloha č. 10 – Kanadské saně (vlastní zdroj)

Příloha č. 11 – Výjezdový záznam HS – Parere (HS Pec pod. Sněžkou)

Příloha č. 12 – Pravidla chování na sjezdových tratích podle FIS (HS Doporučení a informace, zima 2011/2012)

Příloha č. 13 – Právní odpovědnost záchranáře HS (www.hscr.cz)

Příloha č. 14 – Dotazník

Přílohy

Příloha č. 1 – Znak Horské služby

Příloha č. 2 – Služebna Horské služby, Pec pod Sněžkou

Příloha č. 3 – Zásahové vozidlo HS – VW Transporter T5

Příloha č. 4 – Zásahové vozidlo HS – Land Rover Defender

Příloha č. 5 – Čtyřkolka s pásy

Příloha č. 6 – Sněžný skútr

Příloha č. 7 – AKIA člun

Příloha č. 8 – FERNO lůžko

Příloha č. 9 – Vozík za čtyřkolku (pohled zepředu a zezadu)

Příloha č. 10 – Kanadské sáně

Příloha č. 11 – Výjezdový záznam HS – Parere

HORSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

Mountain Rescue Service of the Czech Republic
Bergrettungsdienst der Tschechischen Republik

ZÁZNAM O ZÁSAHU číslo

(Record of Action No. / Einsatz-Protokoll Nr.)

Oblast
(Area/Gebiet)

Okrsek
(County/Kreis)

Lokalita
(Location/Ort)

Zahájení – datum
(Start Date/Beginn Datum)

čas
(Time/Zeit)

Ukončení - datum
(End Date/End Datum)

čas
(Time/Zeit)

Jméno (Name/Vorname) _____

Příjmení (Surname/Name) _____

Adresa (Address/Anschrift) _____

Datum narození (Date of Birth/Geburtsdatum) _____

Státní příslušnost (Nationality/Staatsangehörigkeit) _____

Půběh nehody, popis akce (Course of accident, description of action/Unfallverlauf, Beschreibung der Aktion)

Počasí (Weather conditions/Wetter) _____

Ošetření (Treatment/Behandlung)

místo (Place/Ort) _____

Činnost při nehodě (Activity during accident/Tätigkeit beim Unfall)

Cyklistika (Cycling/Radsport)

Horolezectví (Mountain Climbing/Bergsteigen)

Jiné (Other/andere)

Lyžování běžecké (Cross-Country Skiing/Skilaufen)

Lyžování sjezdové (Downhill Skiing/Skifahren)

Paragliding

Pěší turistika (Hiking/Wandern)

Snowboarding

Přepravní zařízení (Transport Equipment/Fahrzeugbau)

Transport

LZS

netransportován (not transported/nicht transportiert)

Nosítka (stretcher/Bahre)

Saně (sledge/Schlitten)

Vozidlo HS _____ km
(MRS vehicle/Fahrzeug der Bergwacht)

čas (Time/Zeit) _____

Předání (Handover/Übergeben)

komu / kam (to whom/wem - wohin) _____

čas (Time/Zeit) _____

Zásah HS (Action of MRS/Einsatz der Bergwacht)

Hledačka (Searching/Suchaktion)

Lavina (Avalanche/Lawine)

Nemoc (Sickness/Krankheit)

KPR - (Resuscitation/Reanimation)

Úraz (Accident/Unfall)

Vyprošťování (Disengagement/Befreiung)

Pouze transport (Only transport/nur Transport)

Druh poranění (Type of Injury/Art der Verletzung)

Bezvědomí (Unconsciousness/Bewusstlosigkeit)

Jiné (Other/andere)

Mrtvý (Dead/Tod)

Poranění kloubu (Joint injury/Gelenkverletzung)

Rána (Wound/Wunde)

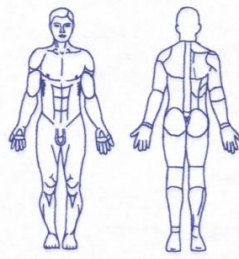
Zhmoždění (Bruise/Quetschung)

Zlomenina (Fracture/Bruch)

Položka ceníku (Item in Pricelist/Posten der Preisliste) _____ + _____

Použitý materiál (Material Utilized /Verbrauchtes Material)

Místo poranění označit křížkem

Zavazuji se k zaplacení nákladů spojených se zásahem Horské služby, nutných k mému ošetření.
I promise to pay the costs related to the action of Mountain Rescue needed for my treatment.
Ich verpflichte mich, die Kosten des zu meiner Behandlung notwendigen Einsatzes der Bergwacht nach Erhalt der Rechnung zu bezahlen.

Zákonný zástupce (nepřeloletí návštěvníci)
Statutory Representative (visiting minors)
Gesetzlicher Vertreter (bei minderjährigen Besuchern)

nebo
or
oder

svědek (může být druhý člen HS):
Witness (may also be another member of MRS)
Zeuge (kann auch anderer Mitglied der Bergwacht sein)

Jméno (Name/Vorname) _____

Adresa (Address/Anschrift) _____

Podpis (Signature/Unterschrift) _____

Vyhotovil (Filled out by/Ausgefertigt von) _____

Datum (Date/Datum) _____

Podpis (Signature/Unterschrift) _____

Jména účastníků akce/ošetřil (Names of those involved in rescue action/Namen der Teilnehmer der Aktion - Behandler)

Podpis (Signature/Unterschrift) _____

Nebyla přijata finanční hotovost
Any cash wasn't received/Keine Barzahlung erhalten

Podpis zraněného
(Signature of Wounded / Unterschrift des/der Verletzten)

Příloha č. 12 – Pravidla chování na sjezdových tratích podle FIS

BEZPEČNĚ V HORÁCH...

PRAVIDLA CHOVÁNÍ NA SJEZDOVÝCH TRATÍCH PODLE FIS (MEZINÁRODNÍ LYŽAŘSKÉ FEDERACE)

1. Ohled na ostatní lyžaře

Každý lyžař nebo snowboardista se musí neustále chovat tak, aby neohrožoval nebo nepoškozoval někoho jiného.

2. Zvládnutí rychlosti a způsobu jízdy

Každý lyžař nebo snowboardista musí jezdit s přiměřeným odstupem a s ohledem na vzdálenost, na kterou vidí. Svou rychlost a svůj způsob jízdy musí přizpůsobit svému umění, terénním, sněhovým a povětrnostním podmínkám, jakož i hustotě provozu.

3. Volba jízdní stopy

Lyžař nebo snowboardista přijíždějící zezadu musí svou jízdní stopu zvolit tak, aby neohrožoval lyžaře jedoucího před ním.

4. Předjíždění

Předjíždět se může shora nebo zespodu, zprava nebo zleva, ale vždy jen s odstupem, který poskytne předjížděnému lyžaři či snowboardistovi pro všechny jeho pohyby dostatek prostoru.

5. Vjíždění a rozjíždění

Každý lyžař nebo snowboardista, který chce vjet do sjezdové tratě nebo se chce po zastavení opět rozjet, se musí rozhlédnout nahoru a dolů a přesvědčit se, že to může učinit bez nebezpečí pro sebe a pro ostatní.

6. Zastavení

Každý lyžař nebo snowboardista se musí vyhýbat tomu, aby se zbytečně zdržoval na úzkých nebo nepřehledných místech sjezdové tratě. Lyžař nebo snowboardista, který upadl, musí takové místo co nejdříve uvolnit.

7. Stoupání a sestup

Lyžař nebo snowboardista, který stoupá nebo sestupuje pěšky, musí používat okraj sjezdové tratě.

8. Respektování značek

Každý lyžař nebo snowboardista musí respektovat značení a signalizaci.

9. Chování při úrazech

Při úrazech je každý lyžař nebo snowboardista povinen poskytnout první pomoc.

10. Povinnost prokázání se

Každý lyžař nebo snowboardista, ať svědek nebo účastník, je povinen v případě úrazu prokázat své osobní údaje.

Příloha č. 13 – Právní odpovědnost záchranáře Horské služby

PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST ZÁCHRANÁŘE HORSKÉ SLUŽBY

Poskytnutí pomoci bližnímu, spoluobčanovi, je jednou ze základních etických povinností každého člověka a právní řád vyspělých zemí tuto povinnost uvozuje zákonem. V České republice je stvrzena ustanovením trestního zákona č. 140/61 Sb. ve znění pozdějších úprav, kde § 207 uvádí:

1. Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.
2. Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

Český právní řád tedy neposkytnutí pomoci kvalifikuje jako trestný čin. Formulace je velmi stručná a její konkrétní uplatnění je samozřejmě závislé na okolnostech každého jednotlivého případu. Výklad formulace „dle povahy svého zaměstnání“ je na soudu, zejména v případě dobrovolných záchranářů Horské služby. Do dnešního dne nebyl takový případ soudem posuzován. Postavení Horské služby České republiky se však výrazně změnilo, dnes je plnoprávnou součástí integrovaného záchranného systému a je chápána jako záchranná složka schopná plně profesionálního zásahu. Jako instituce tedy nese plnou právní zodpovědnost za následky a případné škody způsobené svou činností či nečinností. Povahou své činnosti i legislativním zařazením je HS ČR součástí zdravotnického záchranného systému a právě proto je, a do budoucna stále více bude, pod drobnohledem společnosti, která její činnost financuje z veřejných rozpočtů. Otázkou velmi složitou je posouzení rozsahu poskytnuté péče a její kvality. Ve zdravotnických zařízeních jsou tyto záležitosti dány resortními předpisy Ministerstva zdravotnictví ČR či jiných ministerstev, která mají vlastní zdravotnické složky, stavovskými předpisy a licenčními řády České lékařské, stomatologické a lékárnické komory a řadou dalších ustanovení. Pro oblast záchranářskou se podobné normy zatím pouze koncipují. Cílem je poskytnutí léčebných opatření lege artis, tj. v souladu s potřebou nemocného, správným způsobem a v rozsahu, který náleží odborné způsobilosti toho kterého stupně zdravotnické péče. Další zásadou je nepoškození pacienta léčbou – primum

non nocere, tj. především neuškod'. Platné předpisy umožňují v České republice a ve většině zemí ordinaci léků výhradně lékaři, totéž platí o konstatování smrti. Podání léků nebo některých léčebných či diagnostických výkonů pak náleží pracovníkům s úplným středním odborným zdravotnickým vzděláním (zdravotní sestry, laboranti, rehabilitační pracovníci, zdravotničtí záchranáři-středoškoláci) podle jejich kvalifikace a konkrétního pověření vedoucími pracoviště. Pracovníkům s nižším zdravotnickým vzděláním, pomocnému zdravotnickému personálu a příslušníkům dalších zdravotnických organizací pak normy ukládají zajišťování péče o nemocné, jejich transport, polohování, poskytování neodkladné resuscitace a provádění dalších činností dle jejich vzdělání. **Popisy výkonů a léčebných opatření uváděných v této učebnici tento stupeň mnohdy překračují, z hlediska praxe je však nezbytné, aby všichni zachránci na místě zásahu spolupracovali a z tohoto pohledu je alespoň orientační znalost jednotlivých lékařských postupů pro záchranáře HS nezbytná.**

Příloha č. 14 – Dotazník

Univerzita Pardubice

Fakulta zdravotnických studií

Zdravotnický záchranář – 3. ročník

Téma bakalářské práce: Činnost a kompetence Horské služby s návazností na zdravotnickou záchrannou službu

Dobrý den vážení respondenti. V tomto dotazníku Vás žádám o laskavé vyplnění 16 otázek, které budou použity ke zpracování praktické části méj bakalářské práce. Cílem práce je zjistit spokojenost členů HS s metodikou první pomoci, se zdravotnickými kompetencemi, monitorovacím vybavením a se spoluprací se ZZS. Dotazník je anonymní. Vámi zvolenou odpověď zakroužkujte a v případě doplňovacích odpovědí Vás žádám o vepsání vlastní odpovědi.

Děkuji za spolupráci,

S pozdravem Luboš Ročňák

1. Ve které oblasti jste zaměstnán?

- a) Krkonoše
- b) Orlické hory
- c) Jeseníky
- d) Beskydy
- e) Šumava
- f) Krušné hory
- g) Jizerské hory

2. Kolik je Vám let?

- a) 20 – 30
- b) 31 – 40
- c) 41 – 50
- d) 51 – 60
- e) 61 a více

3. Jak dlouho jste profesionálním členem Horské služby?
- a) 1 – 5 let
  - b) 6 – 10 let
  - c) 11 – 15 let
  - d) 16 – 20 let
  - e) 21 a více
4. Jste spokojen s metodikou první pomoci pro HS?
- a) Ano
  - b) Ne
5. Chtěl byste mít více zdravotnických kompetencí?
- a) Ano, pomohl bych tak více pacientovi i Zdravotnické záchranné službě (dále jen ZZS)
  - b) Spíš ano, rád bych pacienta zajistil více
  - c) Spíš ne, k zajištění pacienta mi stačí to, co doposud umím
  - d) Ne, kompetencí mám hodně
6. Jste spokojen se zdravotnickým vybavením pro Horskou službu?
- a) Ano, je dobré a je ho dostatek
  - b) Spíš ano, vyhovuje mi
  - c) Spíš ne, nevyhovuje mi
  - d) Ne, je špatné a je ho málo
7. Chybí Vám při zásahu některé z pomůcek pro monitorování vitálních funkcí pacienta?
Označte které:
- a) Fonendoskop
  - b) Tonometr
  - c) Pulzní oxymetr
  - d) Glukometr
  - e) Teploměr
  - f) Jiné
- Prosím, dopište které .....
8. Chtěli byste pomůcky uvedené v otázce č. 7 používat?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím

9. Jak hodnotíte spolupráci se ZZS ve své oblasti?

- a) Výborná
- b) Velmi dobrá
- c) Dobrá
- d) Dostatečná
- e) Nedostatečná

10. Akceptují posádky ZZS výjezdové záznamy HS při předávání pacienta?

- a) Ano, vždy
- b) Jen zřídka
- c) Ne, nikdy

11. Funguje předávání pomůcek (vakuové dlahy, krční límce, atd...) mezi HS a ZZS na místě předání pacienta?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Jiná odpověď .....

12. K čemu slouží Glasgow Coma Scale?

- a) K hodnocení popálenin
- b) K hodnocení srdečního selhání
- c) K hodnocení vědomí

13. Kolika % celkového tělesného povrchu odpovídá popálenina dlaně s prsty?

- a) 9% celkového tělesného povrchu
- b) 1% celkového tělesného povrchu
- c) 5% celkového tělesného povrchu

14. K čemu slouží Heimlichův manévr?

- a) K vyproštění poraněného z vozidla
- b) Ke zprůchodnění dýchacích cest
- c) K zástavě krvácení

15. Třileté dítě se třese, má překrvený obličej, pěnu u úst, tělesnou teplotu 38,4 °C, dýchá povrchně. Máte podezření na?

- a) Epileptický záchvat
- b) Febrilní křeče
- c) Laryngitidu

16. Dvacetiletý mladík udává únavu, bolesti hlavy a kloubů, nauzeu, má ztuhlou šíji. Máte podezření na?

- a) Abusus alkoholu
- b) Nachlazení
- c) Meningitidu